

Svenska Jägareförbundet

JAKT- OCH VILTVÅRDSUPPDRAGET

Återrapportering 2019

INNEHÅLL

Inledning	4
Svenska Jägarförbundets organisation	5
1. Allmän verksamhet	7
Ekonomisk redovisning	13
2. Praktisk jakt och viltförvaltning	14
3. Viltövervakning	38
4. Klövviltförvaltning	50
5. Vilt och trafik	54
Underskrifter	62

BILAGOR

Revisionsberättelse

Jämställdhetsplan

Verksamhetsberättelse 2019

Verksamhetsberättelse Öster Malma 2019

Viltets ekosystemtjänster

Laga vildsvin

Trender i utbredning och avskjutning av skogshare och fälthare i Sverige

Avskjutningsrapport Kronoberg

Avskjutningsrapport Uppsala

Avskjutningsrapport Norrbotten

INLEDNING

Svenska Jägareförbundet bildades för 190 år sedan och är en av de äldsta jakt- och naturorganisationerna i landet. Föreningen bildades i huvudsak för att skydda de då hotade djurarterna i landet, främja en god jaktetik och bistå staten med att samla in kunskap om tillståndet i naturen.

Jägareförbundet innehar ett jakt- och viltvårdsuppdrag, som här redovisas. Uppdraget går tillbaka till 1938 och har sedan dess beslutats om av riksdagen 1951 och senast år 2000. Innehållet i dagens uppdrag är av riksdag och regering sammanfattat i ett ansvar att leda delar av den praktiska jakten och viltvården. Redan från starten var ett av syftena att med välutbildad personal, med spridning över hela landet, föra ut kunskap och förbättra jaktlig samverkan. Det är också kostnader för främst personal och lokaler samt verksamhet som redovisas. Jägareförbundet är ingen myndighet. Detta faktum framgår i de utredningar som gjorts genom åren, till exempel SOU 1997:91 om Jaktens Villkor, men även i den särskilda precisering av uppdraget som regeringens utredare Madeleine Emmervall presenterade 2004. Jägareförbundet har heller inga möjligheter att fatta bindande beslut annat än inom och för den egna organisationen.

Sveriges jägare betalar sedan 1938 en årlig avgift: den så kallade jaktkortsavgiften. Avgifterna utgör viltvårdsfonden som förvaltas av Kammarkollegiet, men det är regeringen som beslutar om hur medlen i fonden disponeras. Ur denna fond erhåller Jägareförbundet, men även andra organisationer, medel till verksamhet. Naturvårdsverket får en betydande del av medlen, som till största delen används för viltforskning samt registerhållning av jaktkortslösare. Tillsammans med utskicket för betalning av jaktkortet redovisas också hur fondens pengar fördelas, vilket är viktigt för betalningsviljan. Bidraget till Jägareförbundet har av Statskontoret konstaterats vara ett allmänt verksamhetsbidrag av samma typ som andra frivilligorganisationer erhåller, fast då av skattemedel.

Genom uppdraget har man lyckats koppla ihop en folkrörelse med den statliga viltförvaltningen. Verksamheten har i över 80 år framgångsrikt byggts upp på ett sätt som vi ur ett internationellt perspektiv kan vara stolta över.

Jakt är ett viktigt exempel på hållbart brukande av den biologiska mångfalden och traditionella jaktmetoder är också en viktig del av vår kulturhistoria. Därmed faller jakten och viltförvaltningen på flera sätt in under våra åtaganden inom konventionen om biologisk mångfald. Vidare ger jakten viktiga incitament till anpassad skötsel inom jord- och skogsbruk, vilket i sin tur ger variation i landskapet, grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald.

Viltförvaltningen är samtidigt kanske det enda område i samhället där det finns en formaliserad struktur (älgförvaltningsgrupper, viltförvaltningsdelegationer) där olika aktörer finner avvägningar mellan olika ekosystemtjänster. Jägarna är därmed viktiga aktörer inom miljömålsarbetet, samtidigt som viltförvaltningen kan fungera vägledande inför en bredare övergång mot fokus på ekosystemtjänster i samhället. Jägareförbundet är drivande i arbetet för att finna ett hållbart multifunktionellt brukande av landskapet.

Jägareförbundets verksamheter bidrar i första hand till måluppfyllnad inom Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- & djurliv, Myllrande våtmarker och Giftfri miljö, men även inom Hav i balans samt Levande kust och skärgård, Storslagen fjällmiljö, Levande sjöar och vattendrag och Ingen övergödning. Ett tydligt exempel är jägarnas arbete med att skapa grön infrastruktur i anslutning till vatten, vilket ger positiva effekter för flertalet av målen som anges ovan. Se även bilagan om viltets ekosystemtjänster.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDETS ORGANISATION

Svenska Jägarförbundet består av 22 till förbundet anslutna länsjaktvårdsföreningar och på det lokala planet av 311 jaktvårdskretsar.

Jägarförbundet, länsjaktvårdsföreningarna och jaktvårdskretsarna är självständiga juridiska personer med egna styrelser och årsstämmor. Jägarförbundets styrelse består av ordförande, nio ledamöter och en representant för arbetstagarna. Årsstämman utser på sedvanligt sätt revisorer, två ordinarie och två suppleanter, varav en ordinarie och en suppleant ska vara auktoriserad.

Jägarförbundet hade vid jaktårets slut, 30/6 2019, 151 662 medlemmar. Jägarförbundet har 113 personer anställda och minst 5 000 förtroendevalda på olika poster i organisationen, då inte inräknat de över 4 000 medlemmar som utför trafikeftersök.

Jägarförbundet är en stor folkrörelse med medlemmar, förtroendevalda och personal över hela landet. Personalorganisationen i fält är organiserad i tre regioner, norr, mitt och syd. Detta utifrån att vildnadsförhållandena i stora drag kan uppdelas på samma sätt.

MODELL FÖR BERÄKNING AV KOSTNADERNA

I regeringens beslut om precisering av Jakt-och viltvårdsuppdraget finns, förutom ett antal generella villkor, angivet att verksamheten ska genomföras och redovisas inom ett antal verksamhetsområden. Till dessa verksamhetsområden finns också kopplat ekonomiska ramar.

Ekonomisystemet särskiljer intäkter och kostnader för Jakt-och viltvårdsuppdraget från Svenska Jägarförbundets övriga intäkter och kostnader. Vidare specificeras såväl arbetad tid som övriga kostnader per verksamhetsområde och rapporteras löpande.

Glappet blir allt större mellan de medel som Jägarförbundet tilldelas för att lösa sitt uppdrag och kostnaderna för detta. Det beror på att framför allt lönekostnaderna, men även andra kostnader, har stigit. För att Jägarförbundet ska kunna utföra sitt uppdrag i den omfattning som nu krävs behöver det därför tillföras ytterligare medel.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDETS UPPDRAG

Regeringen beviljar Svenska Jägareförbundet bidrag med 52 250 000 kr ur viltvårdsfonden (fonden) för år 2019 för att leda och organisera delar av jakten och viltvården i enlighet med detta beslut. Medlen ska fördelas på följande sätt: **Verksamhetsområde**

Tillhandahålla generell kunskap och kompetens	
i frågor om praktisk jakt och viltförvaltning	35 000 000
Viltövervakning	6 000 000
Klövviltsförvaltning	8 750 000
Vilt och trafik	2 500 000

Svenska Jägareförbundet ska på begäran från Naturvårdsverket bistå med stöd och underlag för myndighetens arbete i jakt- och viltförvaltningsfrågor. Under 2019 ska Svenska Jägareförbundet särskilt prioritera följande områden:

Arbete med viltkött

Svenska Jägareförbundet ska fortsatt förmedla kunskap om riskerna med bly i viltkött samt om lämpliga hanteringsmetoder för viltkött, bland annat med beaktande av de råd som förbundet framtagit i samverkan med Statens veterinärmedicinska anstalt och Livsmedelsverket. Förbundet ska förmedla kunskap om vikten av trikinprovtagning av kött från vildsvin och björn samt verka för att blyammunition ersätts med mindre hälsovådlig ammunition i jaktliga sammanhang då så är möjligt. Förbundet ska förmedla kunskap om viltkött som en förnybar naturresurs och ett livsmedel av hög kvalitet med liten miljöpåverkan.

Vissa rovdjur

Svenska Jägareförbundet ska tillhandahålla kunskap om rovdjuren björn, järv, lodjur och kungsörn samt förmedla kunskap om myndighetsbeslut och domstolsavgöranden om jakt efter dessa arter. Det är angeläget att synliggöra värdet av hög jaktetik och konstruktiva etiska diskussioner i dessa sammanhang. Förbundet ska utveckla metoder för barmarksjakt på dessa arter och vid behov kunna bistå myndigheter med samordning av jägare för skyddsjakt.

Klövviltsförvaltning

Svenska Jägareförbundet ska föreslå operativa åtgärder och lämpliga strategier för framtida förvaltning av klövilt (främst vildsvin, rådjur samt dov- och kronhjort) för att på sikt kunna begränsa klöviltsskadorna inom jord- respektive skogsbruk. Målsättningen ska vara en klöviltsskam av hög kvalitet i balans med betesresurserna, som grundas i en hållbar samverkan mellan viltförvaltningen och areella näringar på regional och lokal nivå. Förbundets Handlingsplan Vildsvin samt Vildsvinsbarometern är betydelsefulla instrument i sammanhanget. Förbundet ska utveckla observationsmetoder och kunna bistå myndigheter med objektiv tolkning av genomförda inventeringar och insamlad biologiska data. Förbundet ska medverka till att stärka kunskaperna inom dessa områden och till en adaptiv utveckling av befintliga inventeringsmodeller. Förbundet ska även kunna medverka vid myndigheters behov av snabb mobilisering vid misstänkta sjukdomsutbrott hos vilt, såsom till exempel Chronic Wasting Disease (så kallad avmagringssjuka), dvärgbandmask samt afrikansk och klassisk svinpest.

Älgobs

Svenska Jägareförbundet ska kvalitetssäkra data som insamlas genom metoden Älgobs och överföra dessa data till länsstyrelsernas rapporteringsverktyg och informationsportal Älgdata (www.algdata.se).

Utfodring

Svenska Jägareförbundet ska fortsatt aktivt motverka stödjande utfodring av klövilt som inte hålls i hägn under vegetationsperioden, det vill säga när det finns naturligt foder att tillgå. Förbundet ska fortsatt också sprida kunskap om att stödjande utfodring under andra perioder sker med ensilage, spannmål eller oförädlade spannmålsprodukter och endast i begränsad mängd.

1. ALLMÄN VERKSAMHET

Allmän verksamhet

Svenska Jägareförbundet ska leda de delar av jakten och viltvården i landet som framgår av detta beslut, i syfte att bidra till att här angivna mål samt riksdagens mål för viltvård och viltförvaltning uppfylls.

Generella mål

- Angivna mål inom beslutade verksamhetsområden uppfylls.
- Andelen kvinnor ökar i jägarkåren och i ledande positioner på alla nivåer inom förbundet.
- Viltförvaltningen ska bedrivas på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden upprätthålls och gynnas.
- Medverka till att främja brukande av vilt som resurs.

Generella återrapporteringskrav

Jägareförbundet ska:

- Redogöra för hur förbundet arbetat för att uppfylla i beslutet och angivna mål samt analysera resultatet av sina insatser.
- Redogöra för och analysera resultatet av förbundets arbete med jämställdhet.
- Särredovisa arbetet med i beslutet angivna verksamhetsområden och lämnade uppdrag. Den ekonomiska redovisningen ska specificeras per verksamhetsområde. En jämförelse per verksamhetsområde ska göras med de tre föregående åren. Den ekonomiska redovisningen ska dessutom visa hur tilldelade medel inom varje verksamhetsområde fördelas på kostnadsslagen
 - löner och sociala avgifter
 - resor, kontor och revision
 - övriga kostnader.
- Tillse att den ekonomiska redovisningen granskas av revisor.
- Tillse att en kopia av revisionsberättelsen bifogas återrapporteringen av uppdraget.

FOTO: ERIK MANDRE/MOSTPHOTOS

FOTO: MOSTPHOTOS

Svenska Jägareförbundet ska tillhandahålla kunskap om rovdjuren björn, järv, lodjur och kungsörn samt förmedla kunskap om myndighetsbeslut och domstolsavgöranden om jakt efter dessa arter.

ALLMÄN VERKSAMHET

Jägareförbundets arbete inom ramen för Jakt- och viltvårdsuppdraget

Svenska Jägareförbundet anser att förbundet har genomfört Jakt- och viltvårdsuppdraget för 2019 och att måluppfyllelsen är god och i vissa fall mycket god.

Under verksamhetsåret påverkas Jägareförbundet av beslut och händelser i samhället som innebär att löpande omprioriteringar genomförs. Dessa påverkar resultaten i uppdragets verksamhetsområden och kan bidra till vissa justeringar inom ramen för beslutet. I det fall det är omfattande omprioriteringar som vidtas sker det i dialog med ansvarig jaktmyndighet eller departementet. I redovisningen framgår vilka nödvändiga omprioriteringar som gjorts.

Behovet av långsiktighet

Viltstammarna påverkar varandra, bland annat genom predation och konkurrens om föda. Flera av de jaktbara viltarterna sprider sig idag till nya områden, vilket gör att vilt samhällena och viltets påverkan på landskapet förändras. Samtidigt påverkar jakten direkt och indirekt de olika viltarterna.

Med hänvisning till ovanstående samt de trender som vi har i samhället, viltförvaltningens utveckling och naturgivna behov av adaptivitet samt det ökade behovet av samverkan med andra parter och behovet av kunskap hos såväl nya jägare som hos allmänheten, anser Svenska Jägareförbundet att regeringen bör eftersträva mer långsiktiga beslut avseende Jakt- och viltvårdsuppdraget.

Långsiktighet förutsätter något mindre detaljerat beslut men uppvägs med lätthet genom tätare kommunikation med ansvarigt departement ifall justeringar eller prioriteringar är önskvärda.

Effektanalyser av vidtagna åtgärder

Analyser rörande effekter av rådgivning och information måste baseras på kriterier som är objektiva, kvantifierbara, möjliga att samla in och som med rimlig sannolikhet kan kopplas till de genomförda åtgärderna. Löpande i redovisningen finns exempel på uppnådda effekter och möjligheten till användandet av mer avancerad teknik och beräkningssätt.

ALLMÄN VERKSAMHET

Jägareförbundets arbete med jämställdhet

I jakt- och viltvårdsuppdraget är det ett generellt mål att "andelen kvinnor ökar i jägarkåren och i ledande positioner på alla nivåer inom förbundet." Generella återrapporteringskrav är också att Jägareförbundet ska redogöra för och analysera resultatet av förbundets arbete med jämställdhet.

Personalorganisationen har i ett historiskt perspektiv varit klart mansdominerad och Jägareförbundet har sedan länge arbetat aktivt för att skapa en jämnare könsfördelning. Antal anställda 2019 uppgick till 113 personer, varav 35 procent var kvinnor. Lönekartläggning görs årligen och påvisar inga skillnader som kan hänföras till kön. En nationell handlingsplan mot kränkande särbehandling är framtagen för både personal- och förtroendeorganisationen. Implementering sker separat i alla länsföreningar som är egna juridiska personer.

Som en del i att Jägareförbundet arbetar aktivt för en ökad jämställdhet har projektet Jämställd viltförvaltning pågått. Målet är att öka andelen kvinnliga representanter i älgförvaltningsgrupperna (ÄFG). Jämställd viltförvaltning är en utbildning som vänder sig till både män och kvinnor. Kursen genomförs 2020 och efter kursen har deltagarna ytterligare kompetens som kan möjliggöra en nominering till en älgförvaltningsgrupp eller stärka arbetet i den lokala viltförvaltningen.

Kvinnor i jakten

Jägareförbundet har nått sina mål i jakt- och viltvårdsuppdraget när det gäller genusperspektiv inom jakten. Att fler kvinnor jagar, eller vet vad jakt innebär, är allt viktigare för jägarkåren och för jaktens position i samhället.

Antalet kvinnor som jagar ökar i alla kategorier: mätt i kvinnor som är jaktkortslösare, medlemmar i Svenska Jägareförbundet samt i kvinnornas andel och antal på alla förtroendenivåer. Detta gäller såväl i jaktvårds-kretsarnas styrelser som i länsjaktvårdsföreningarnas styrelser. Kvinnor som ordförande i jaktvårds-kretsar och i länsjaktvårdsföreningar visar också en ökande trend.

Jägareförbundet arbetar bland annat med verktyget JAQT i sitt genusarbete (Svenska Jägareförbundets nätverk för kvinnor). Nätverkets mål ligger i linje med förbundets strategiska mål och syftar till att öka antalet jagande kvinnor, öka antalet kvinnliga medlemmar och få fler kvinnor som ledare och förtroendevalda i förbundet. Under året arrangerade en nationell träff för alla länen och det genomfördes ett stort antal aktiviteter inom JAQT-nätverken runt om i landet. Nätverken fungerar också som rekryteringsbas av förtroendevalda till Jägareförbundets styrelser på olika nivåer. Det målstyrda arbetet inom JAQT i länen har lett till att antalet och andelen kvinnor i förbundet ökar och att kvinnor tar på sig uppdrag i styrelser. JAQT är en del av organisationen på läns- eller krets-nivå.

För att både ta del av och bidra till forskningen och kunskapsutvecklingen angående genusperspektiv i jakten sker samarbete med olika universitet, myndigheter och organisationer: Sveriges Lantbruksuniversitet, Skogsmästarskolan, Stockholms universitet, Umeå universitet, Mitt-universitetet, Linköpings universitet, Göteborgs universitet, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Försvarsmakten, Studieförbundet, Svenska Kennelklubbens jakthundsklubbar samt med nordiska och europeiska jägarförbund.

293 000 jaktkortslösare, 7,4 % kvinnor (21 625 st)

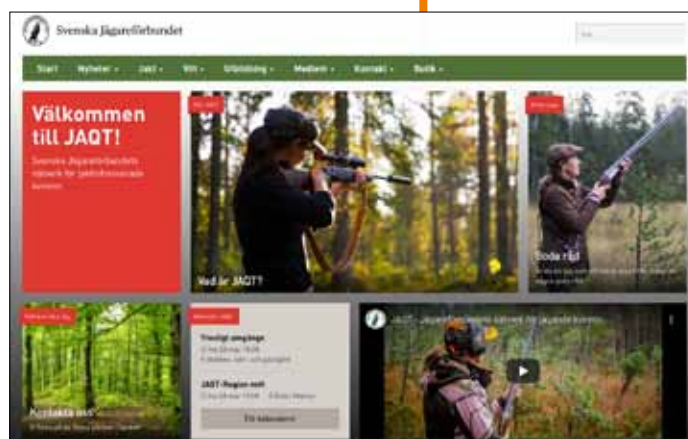

Bild från Jägarförbundets hemsida. JAQT är Jägarförbundets nätverk för kvinnor. Antalet kvinnor som löser jaktkort ökar. Antalet kvinnliga medlemmar i Jägarförbundet ökar också liksom kvinnornas andel och antal på alla förtroendenivåer.

Kvinnor som jagar och genusperspektiv i jakten ger fortsatt positiv genomslagskraft i både riks- och länsmedia. JAQT-nätverken har ställt upp med service till länsmedia. Ett 40-tal journalister, studenter och forskare har fått faktaunderlag och medieservice på riksnivå. Det har varit både nationella och regionala inslag. En film om Jägarförbundets nätverk JAQT släpptes i början av 2019.

- Andelen kvinnor av jaktkortslösarna var 7,4 procent under 2019 (31 december) vilket motsvarade 21 625 kvinnor (+ 1 274 stycken från 2018). 1996/1997 var andelen kvinnor i jägarkåren 3,7 procent (11 300 stycken).
- Av Svenska Jägarförbundets medlemmar var 9,4 procent kvinnor, vilket motsvarade 14 242 kvinnor (+583 stycken från 2018).
- I förbundsstyrelsen var andelen kvinnliga ledamöter 20 procent, två stycken (samma som 2018).
- I styrelserna för landets 22 länsjaktvårdsföreningar var kvinnor som var ledamöter 22,3 procent (21 procent 2018, 6,1 procent 2001). Fyra ordförande i länsjaktvårdsföreningarna var kvinnor.
- I styrelserna för landets jaktvårdskretsar var andelen kvinnor som var ledamöter 11,6 procent (10,5 procent 2018, 3 procent 2001). 26 ordförande i de 311 jaktvårdskretsarna var kvinnor.
- 2019 utgjorde antalet kvinnor 23,2 procent (2 988 stycken) av de godkända provtagarna för jägarexamen (teoriprovet). Trenden är stabil när det gäller kvinnor som tar jägarexamen.

Svenska Jägarförbundet

FOTO: MOSTPHOTOS

EKONOMISK REDOVISNING

Den ekonomiska redovisningen över Jakt- och viltvårdsuppdraget är skild från Svenska Jägareförbundets redovisning och uppdelad per verksamhetsområde. Eftersom uppdraget såg annorlunda ut för 2017 har tidigare års sammanställningar anpassats till detta för att skapa möjlighet till jämförelser. Avvikelse kommenteras ytterligare under respektive verksamhetsområde.

Sammanställning av kostnader inom ramen för Jakt- och viltvårdsuppdraget

Verksamhets- område	Kostnader 2016	Kostnader 2017	Kostnader 2018	Anvisade medel 2019	Kostnader 2019	Not
Kunskap och kompetens inom praktisk jakt och viltförvaltning	38 399 816	38 753 396	41 144 533	35 000 000	40 507 182	1
Viltövervakning	8 439 055	7 285 192	6 909 671	6 000 000	7 735 168	1
Klövvtviltförvaltning	4 775 090	7 520 633	7 167 765	8 750 000	7 915 243	1
Vilt och trafik	2 710 659	2 417 534	2 591 782	2 500 000	2 659 835	
Summa	54 324 620	55 976 755	57 813 751	52 250 000	58 817 427	

Not 1. Det stora fokus som legat på att förbättra viltövervakningen och skapa möjligheter för en framtida framgångsrik klövvtviltförvaltning har inneburit viss förskjutning i kostnader. Det tillsammans med att vissa delar av uppdraget återfinns inom flera olika delar gör rapporteringen något förvirrande vilket också redovisats.

Intäkter

Utöver anvisade medel 52 250 000 kronor (52 250 000 kronor) redovisas intäkter om 3 430 819 kronor (2 912 915 kronor) inom ramen för Jakt- och viltvårdsuppdraget.

Specifikationer kostnader av anvisade medel 2019

Verksamhetsområde	Lön, Soc avg	Resor, Rev, Lokal	Övrigt	Total
Kunskap och kompetens inom praktisk jakt och viltförvaltning	24 943 363	2 875 597	12 688 222	40 507 182
Viltövervakning	4 434 805	459 838	2 840 525	7 735 168
Klövvtviltförvaltning	5 109 081	740 788	2 065 373	7 915 243
Vilt och trafik	1 368 110	237 958	1 053 767	2 659 835
SUMMA 2019	35 855 359	4 314 180	18 647 888	58 817 427
SUMMA 2018	33 520 837	4 441 164	19 851 750	57 813 752

2. PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Mål

- Myndigheter får på förfrågan underlag och objektiva yttranden i frågor om praktisk jakt och viltförvaltning.
- Enskilda har tillgång till objektiv, kunskapsbaserad och lättillgänglig information om praktisk jakt och viltförvaltning samt viltforskning.
- Enskilda har tillgång till objektiv, kunskapsbaserad och lättillgänglig information om omhändertagande av viltkött som livsmedel, samt om viltkött som en förnybar naturresurs och ett livsmedel av hög kvalitet med liten miljöpåverkan.
- Kunskaperna om praktisk jakt, viltvård och det jaktbara viltets utveckling är god bland markägare, jakträttshavare och jägare, samt att dessa har god tillgång till objektiv information och god service i nämnda frågor.
- Kunskaper och fakta om myndighetsbeslut och domstolsavgöranden om björn, järv, lodjur och kungsörn kan tillhandahållas.
- Mycket goda kunskaper om praktisk jakt och viltvård i samband med skyddsjakt och andra skadeförebyggande åtgärder kan tillhandahållas.
- Jaktsäkerheten är hög och antalet skadskjutningar är få.
- Den negativa påverkan på hälsa och miljö från blyammunition är försumbar och blyfri ammunition används så långt det är möjligt.
- Bidra till att minska lidandet för vilt som skadats vid sammanstötning med fordon (motordrivna och spårbundna) genom att till Polismyndigheten kunna tillhandahålla kontaktuppgifter till kompetenta eftersöksekipage.

Uppdrag

Svenska Jägareförbundet ska enskilt och i samverkan med berörda myndigheter tillhandahålla kompetens inom praktisk jakt och viltförvaltning, tillhandahålla faktabaserad kunskap om jaktbart vilt samt om viltforskning. När förbundet informerar, muntligt eller skriftligt (inklusive på webbplats), framgår det tydligt när det sker inom ramen för den verksamhet som bidraget finansierar. Informationen ska vara allsidig, objektiv och fri från annonser.

Svenska Jägareförbundet ska tillhandahålla objektiv information om praktisk jakt och viltvård. När främmande viltarter förekommer, ska förbundet på förfrågan bistå med kunskap till berörda myndigheter, organisationer och enskilda. Villkor och kostnader för att delta i kurser, temadagar och liknande som anordnas för denna verksamhet ska vara samma för samtliga deltagare. Förbundet ska på förfrågan bistå med råd och förslag till åtgärder för jakten, viltvården samt praktiskt genomförande av skyddsjakt och andra skadeförebyggande åtgärder, särskilt beträffande skador från klövvilt. Förbundet ska inom sitt verksamhetsområde aktivt bidra i samhällets arbete för att uppfylla miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

Förbundet ska verka för hög jaktsäkerhet, minimerat antal skadskjutningar samt för att jakthundar är grundutbildade och jaktetiken god vid all jakt med hund. Förbundet ska även arbeta aktivt mot illegal jakt, särskilt på stora rovdjur, mot utsättning utöver vad som följer av 12 a § jaktförordningen (1987:905) och för att de som deltar i jakt erlägger viltvårdsavgift. Förbundet ska delta aktivt i arbetet med att fasa ut användningen av blyammunition och i samhällets arbete mot miljökvalitetsmålet En giftfri miljö. Arbetet bör ske dels genom att bidra till att blyfri ammunition och miljöåtgärder vid skjutbanor utvecklas, testas och används, dels genom att informera om i vilka jaktliga sammanhang det finns lämplig blyfri ammunition och hur den negativa påverkan från blyammunition kan minimeras. Förbundet ska tillhandahålla kunskaper om viltkött som förnybar naturresurs och ett livsmedel av hög kvalitet med liten miljöpåverkan, samt om hantering av viltkött för konsumtion.

Återrapportering

Svenska Jägareförbundet ska med beaktande av ovan angivna mål och uppdrag, för verksamhetsområdet utförligt redovisa:

- Sitt arbete i förhållande till myndigheter under 2019, till exempel remisser, rådgivning och yttranden.
- Sitt arbete i förhållande till allmänheten under 2019, till exempel genom webbplatser och appar. Förbundet ska dessutom ange de målgrupper som förbundet nått med informationen.
- Vilka aktiviteter som särskilt riktats till invandrare med syfte att bidra till integration i det svenska samhället, samt utvärdera och analysera resultatet av detta arbete.
- Vilka aktiviteter som utförts under 2019, till exempel anordnade kurser, temadagar och liknande, antal deltagare vid dessa tillfällen samt vilket utbildningsmaterial som tillhandahållits.
- Tidsåtgång för rådgivning i praktisk jakt och viltförvaltningsfrågor.
- Tidsåtgång för rådgivning till myndigheter, markägare och jägare i mark-användnings- och miljöfrågor relaterade till viltvård och jakt.
- Det arbete som utförts med hänsyn till skyddsjakt, till exempel yttranden och bistånd till förvaltande samordning av skyddsjakt på rovdjur.
- Var i landet skyddsjakt bedrivs i större omfattning, vilka arter som främst är föremål för jakten och analys av hur skadebilden har förändrats över tiden.
- Arbetet med vildsvinsförvaltning och vilka resultat som har uppnåtts.
- Förbundets information om vildsvinsförvaltning, bland annat vilken kunskap som har spridits, till vilka aktörer och i vilket omfång samt en analys av effekten av åtgärderna.
- Vilka aktiviteter som genomförts för att sprida kunskaper om myndighetsbeslut och domstolsavgöranden avseende rovdjur samt förbundets arbete för motverkande av illegal jakt.
- Hur förbundet spridit kunskaper om vikten av trikinprovtagning av kött från vildsvin och björn samt om lämpligt tillvaratagande av köttet från dessa arter, bland annat vilken information som har spridits, till vilka aktörer och i vilken omfattning samt en analys av dessa åtgärders effekt.
- Hur förbundet har informerat om vikten av aktiv adaptiv förvaltning av klövviltstammarna, bland annat vilken information som har spridits och till vilka aktörer, samt vilka åtgärder som vidtagits för att långsiktigt minska skadorna från nämnda arter och åtgärdernas effekter.
- Hur förbundet har verkat för att antalet skadskjutningar ska vara lågt, särskilt vid jakt på björn och varg samt vilka effekter som uppnåtts.
- Hur förbundet har verkat för att ammunitionen ska vara blyfri i så hög grad som möjligt, bland annat vilka åtgärder som vidtagits till förmån för blyfria alternativ.
- Hur förbundet har arbetat för att minimera den negativa påverkan på hälsa och miljö från blyammunition, till exempel åtgärder vid skjutbanor och omhändertagande av blykontaminerat avfall.

Jägareförbundet ska bland annat redovisa var i landet skyddsjakt bedrivs i större omfattning, vilka arter som främst är föremål för jakten och analys av hur skadebilden har förändrats över tiden.

FOTO: MOSTPHOTOS

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Objektivitet i information och service

Svenska Jägareförbundet arbetar regelmässigt med olika lärosäten, följer och sammanställer forskning och forskningsresultat, samt tar även en aktiv roll som utförare i gemensamma forskningsprojekt inom jakt och viltförvaltning. Därtill samarbetar förbundet regelbundet med myndigheter, genom bland annat att sprida information och fakta.

Arbets sättet säkerställer att data som samlas in av jägarkåren och Jägareförbundet används på bästa sätt, och att förbundet upprätthållit god kompetens hos sina tjänstemän. Samtidigt ställer samverkan med lärosäten och myndigheter tydliga krav på rutiner där alla resultat presenteras på ett objektivt sätt.

Tydligt är också att Jägareförbundets kunskap blir alltmer efterfrågad då fler myndigheter och organisationer söker samarbete i jakt- och viltvårdsfrågor vilket bör uppfattas som att den information vi förmedlar uppfattas som objektiv och användbar, samt att den kunskap och det förhållningssätt förbundet står för leder till en utvecklad viltförvaltning. Samverkan om insamling av data och analys säkerställer samtidigt objektivitet och skapar tilltro mellan aktörerna i viltförvaltningen.

Frågan om objektivitet i informationen diskuteras regelbundet på personalmöten. Syftet är att påminna personalen om inriktningen på våra uppdrag, diskutera gränsdragningar och utveckla metoder som garanterar objektivitet och saklig information. Vid nyanställningar läggs särskild uppmärksamhet på hur personalen ska agera för att leva upp till riktlinjerna för Jakt- och viltvårdsuppdraget.

Erfarenheterna visar att det går alldeles utmärkt att förena objektivitet med ett stort engagemang från en förtroendemannaorganisation. Uppstår situationer där förbundets roll och objektivitet kan ifrågasättas väljer förbundet att avböja arbetsuppgifter inom jakt- och viltvårdsuppdraget för att vidmakthålla objektiviteten i de delar av uppdraget som utförs.

Regionalt

Kontinuerlig regional samverkan sker med landets länsstyrelser och i stor utsträckning med Skogsstyrelsen. Över landet deltar Jägareförbundet regionalt i både skogliga sektorsråd liksom i de regionala skogsprogrammen. Förutom med myndigheter sker också en lokal och regional samverkan med organisationer inom jord- och skogsbruk samt inom friluftslivets organisationer.

Sveriges viltförvaltningsdelegationer är också en viktig målgrupp när det gäller samverkan med våra regionala myndigheter. Under året har de ordinarie jägarrepresentanterna utbildats och samordnats gällande den regionala viltförvaltningen, som berör alltifrån miniminivåer för stora rovdjur till klövviltsförvaltning.

I samband med en ökad dialog blir det dock väldigt tydligt att landets länsstyrelser hanterar sina viltförvaltningsdelegationer på varierande sätt där vissa känner stor delaktighet medan andra inte tillfrågas. Att ha en god dialog på det regionala planet är avgörande för att öka förståelsen för myndigheters beslut och förbundet kan i dagsläget se stora skillnader i förtroende för landets länsstyrelser.

Rapporterad tid

Jägareförbundets personal har rapporterat 50 215 arbetstimmar 2019 (54 434 2018) inom ramen för verksamhetsområdets råd. Rådgivningen är mycket mångfacetterad. Den absoluta huvuddelen sker i kontakt direkt till jägare, markägare och jaktliga samman slutningar av skilda slag. Dock är en väsentlig del också allmänna frågeställningar kring vilt, jakt och därtill hörande frågor från den icke jagande allmänheten.

En ganska tydlig förändring har skett de senaste åren där allt fler frågeställningar berör viltvårdsområdesföreningar och lag (2000:592) om viltvårdsområden. Enligt förbundets uppfattning finns det delar i aktuell lag där det finns behov av översyn och förändringar.

Nationellt

På nationell nivå sker en kontinuerlig dialog och samverkan med Naturvårdsverket. Under året har samverkan med Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket fortsatt varit mycket intensivt. Arbetet med vilt sjukdomar, främst Afrikansk svinpest (ASF) och Chronic wasting disease (CWD), har gått in i en mer operativ fas där Jägareförbundet via sin landsomfattande organisation är en viktig aktör vid övervakning och provtagning samt en resurs för bekämpning om sjukdomar dyker upp. Förbundet ingår till exempel som en del av Jordbruksverkets expertgrupp för ASF och koordinerar provtagning för CWD i landet de kommande åren.

Inom ramen för arbetet med viltolyckor samverkar Jägareförbundet med ett tiotal olika myndigheter för att förebygga viltolyckor. Förbundet bistår, via vår välbesökta hemsida, också flera myndigheter med kommunikation till jägarkåren. Bland annat kommunikation om vilt sjukdomar, miljöövervakning och invasiva arter.

Internationellt

Den internationella samverkan med andra länders myndigheter har fortsatt att öka under 2019. Finland, Norge och Danmark står inför en spridning av vildsvin och har vid flertalet tillfällen efterfrågat förbundets expertis i vildsvinsförvaltning. Jägareförbundets ledande expertis på att hantera invasiva ryggradsdjur har mött en starkt ökande efterfrågan då EU fokuserat särskilt på frågan.

Utbredningen av Afrikansk svinpest i Europa har också gjort att förbundets kompetens efterfrågats, bland annat vad gäller viltövervakning och kommunikation med jägarkåren. Förbundet har ingått i en handfull expertgrupper åt EU-kommissionen, Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA), med flera.

Inom fågelförvaltningen lade förbundet ett särskilt fokus på arbetet med gränsöverskridande gåsförvaltning inom ramen för AEWA samt på översynen av EU:s rådgivande dokument för reglerna om när jaktbara fåglar bör fredas på grund av migration och reproduktion.

I arbetet med vilt sjukdomar, som till exempel Chronic wasting disease (CWD), är Jägareförbundet via sin landsomfattande organisation en viktig aktör vid övervakning och provtagning .

FOTO: ERIK MANDRE/
MOSTPHOTOS

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Yttranden och utlåtanden

På förbunds nivå har Svenska Jägareförbundet noterat 23 besvarade remisser enligt sammanställningen nedan. Utöver dessa remisser tillkommer ett mycket stort antal yttranden och utlåtanden som behandlats av personal och länsjaktvårdsföreningar. Länsstyrelserna översänder flest remisser i frågor som rör exempelvis skyddsjakt, skötselplaner för älg och kronvilt, tillstånd av varierande slag samt frågor rörande skötselplaner vid bildande av naturreservat. Bland övriga instanser som översänt remisser till länsjaktvårdsföreningarna finns bland annat Trafikverket, regionala myndigheter och kommuner.

Remiss från	Angående	Besvarad
Naturvårdsverket	Ändrade föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador	190215
Jordbruksverket	Djurskyddsföreskrifter och allmänna råd	190404
Naturvårdsverket	SJF Jakttidsförslag	190331
Havs- och vattenmyndigheten	Förslag till havsplaner	190620
Skogsstyrelsen	Skogsskötsel med nya möjligheter	190212
Livsmedelsverket	Föreskrifter om planering av besiktning före och efter slakt	190627
Naturvårdsverket	Förslag till föreskrifter om vilt som tillfaller staten	190826
Naturvårdsverket	Hearing om jakthjälpmedel	190618
Kulturdepartementet	Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället	191031
Polisen	Föreskrifter om utförande och besiktning av skjutbana	190906
Justitiedepartementet	Vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor	191002
Justitiedepartementet	Reglering av vapenmagasin (juli 2019)	190823
Justitiedepartementet	EU-förordningen om sprängämnesprekursorer	190916
Naturvårdsverket	Förslag till föreskrifter om rovdjursförvaltning	191129
Naturvårdsverket	Nationell förvaltningsplan för vildsvin	191031
Kulturdepartementet	Konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket	191030
Livsmedelsverket	Förfaranden för avsättning av svenskt vildsvinskött	191107
Skogsstyrelsen	Nyckelbiotoper i samband med avverkningsanmälningar	191114
Regeringskansliet	Märkning och registrering av katter	200113
Naturvårdsverket	Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:10) om jägarexamen	191104
Jordbruksverket	Miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion	191031
Jordbruksverket	Djurskyddsföreskrifter om hållande av hundar och katter	191031
Naturvårdsverket	Bestämmelserna i art- och habitatdirektivet om strikt skydd av arter	191218

Rådgivning till myndigheter, markägare och jägare i markanvändnings- och miljöfrågor

Personalen har rapporterat 12 476 (11 806) timmars arbete med rådgivning. Under året har det satsats på att få med fler på temakvällar och utbildningar för att ge djupare kunskap.

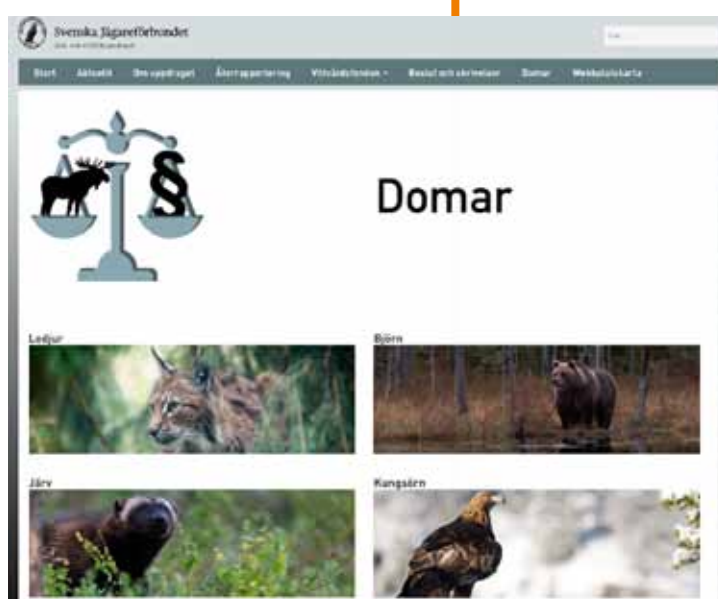
Arbetsgrupper

Jägarförbundets tjänstemän deltar regelbundet i arbetsgrupper, referensgrupper och expertpaneler nationellt och internationellt. Förbundet har bland annat deltagit i följande sammanhang under 2019:

- IUCN Nationalkommitté
- Wetlands International
- IUCN Goose Specialist Group
- IUCN Species Survival Commission, Invasive Species Specialist Group
- IUCN arbetsgrupp rörande informationsinsats om invasiva främmande arter
- Expertgruppen för utredningen om hållbar terrängkörning
- Ringmärkarnämnden
- Nationella skogliga sektorsrådet
- Våtmarksfondens forskningsgrupp
- Referensgruppen för länsstyrelsernas IT-portal älgdata
- FACE Agri landuse expert group
- FACE bird expert meetings
- FACE CIC Technical Group on ASF
- FACE Lead in ammunition expert group
- FACE Large Carnivore Working Group
- FACE Firearms Expert Group
- FACE Legal Expert Group
- Commission Dialogue on Large Carnivores
- Nationella viltolycksrådet
- SKK jakthundskommitté
- Nationella klövviltsrådet, Naturvårdsverket
- Nationella rovdjursrådet, Naturvårdsverket
- Arbetsgrupp för nya riktlinjer rörande friluftssarrangemang, Naturvårdsverket
- Storfågelforum, Naturvårdsverket
- Kompetensnätverk för kvalitetsutveckling av frivilligbaserad miljöövervakning
- Arbetsgrupp Chronic Wasting Disease
- Arbetsgrupp afrikansk svinpest
- SLU:s strategigrupp för Skogsfakulteten
- Beredningsgrupp för översynen av jakttider, Naturvårdsverket

Kunskaper om myndighetsbeslut och domstolsavgöranden avseende björn, järv, lodjur och kungsörn

Jägarförbundet informerar via sin hemsida www.jagareforbundet.se om de beslut och domstolsavgöranden som kommer till förbundets kännedom. Normalt läggs domstolsavgöranden ut i sin helhet efter att ha avpersonifierats.

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Viltkött

Under 2019 har Jägareförbundet avslutat fyra viltmatprojekt som genomförts med stöd av Jordbruksverket. I ett av projekten var målet att **höja kunskapen hos jägarkåren om vikten av rätt hantering av viltet efter skottet**. Efter att rådfrågat vilthanteringsanläggningar vad jägare främst behöver bli bättre på producerade förbundet elva kortfilmer med tips om hur jägarna kan förbättra hanteringen efter skottet (<https://jagareforbundet.se/viltmatnu/efter-skottet/11-tips-som-gor-viltkottet-annu-godare/>). Förutom att filmerna visas på förbundets webb har de spridits via Facebook. Sidan där filmerna ligger har visats 754 000 gånger. En checklista har också tagits fram, med de viktigaste tipsen. Tipsen finns tillsammans med ett passningskit som delas ut på till exempel jaktmässor.

Det andra viltmatprojektet syftade till att **förbättra vildsvinsköttets rykte**. För att nå ut till många konsumenter samarbetade förbundet med butikskedjan Cervera. I elva butiker i södra Sverige arrangerades viltevent. Drygt 100 000 personer fick personliga inbjudningar där de fick se styckning av vildsvin, provsmaka vildsvinsrätter, ta del av recept och fakta om vildsvin av viltkockar, styckare och förbundets personal. Dessutom lade Cervera ut viltrecept på sin webb som når alla i deras kundklubb (en miljon personer). Alla fick med sig foldern Laga vildsvin, som också lämnades kvar i butikerna. Foldern har under året även spridits på mässor och andra matevent runtom i landet. Enligt en undersökning av HUI hade 54 procent en positiv inställning till vildsvinskött 2014. Efter projektet gjordes en uppföljande undersökning där det framkom att 79 procent kan tänka sig äta vildsvinskött.

Vilda veckan i skolan var ett pilotprojekt för att öka skolans kunskaper om hållbar och lokal viltmat genom att servera viltkött under en vecka i skolmatsalen. Förbundet samarbetade med Sodexo, av landets största skolmatleverantörer, och genomförde två vilda veckor, dels på en gymnasieskola och dels på en låg-/mellanstadieskola. Förbundet utarbetade recept som passar för storkök och informationsmaterial om vilt och viltkött för utsmyckning av skolmatsalen. Innan vilda veckan genomfördes genomgick skolkökspersonalen en viltlab-utbildning, där de under en dag fick kunskap och inspiration om viltmatlagning och provlagade veckans fem vilträtt. En manual sammanfattar hur man arrangerar en vild vecka i skolan. Den kan alla fritt ladda ner och ta del av recept, material och tips (<https://jagareforbundet.se/viltmatnu/vilda-veckan/>). Efter projektet har flera kommuner och skolor kontaktat förbundet och diskuterat vilda veckor, vilda dagar, med mera.

Kan viltkött bli varumärkesbyggande för Sverige? Detta skulle det fjärde viltmatprojektet ta reda på. Det är känt att naturupplevelser är bland de största dragplåstren för turister till Sverige och förbundet valde ut influencers som skulle prata viltmatlagning och jakt. I fyra program tillagade de vilträtt och berättade om natur- och jaktupplevelser. I youtube-serien Jakt är Jakt kan man fortfarande se de fyra inslagen som under 2019 fick 332 000 visningar, varav 253 000 såg de engelska översättningarna. Förhoppningsvis har filmerna ökat respekten och intresset för Sverige och svenska viltresurser.

Inspelning av film om hur köthanteringen kan bli bättre.

Kocken Anders Levén lagar vildsvin i en av Cerveras butiker.

Under Vilda veckan i skolan fick eleverna äta viltkött.

Förutom viltmatprojekten har Svenska Jägarförbundet lyft fram viltkött vid jaktmässor, lokala matevent, SM i utematlagning, Bok- och biblioteksmässan, Almedalen, med mera. Till dessa och andra tillfällen finns informationsmaterial om viltkött att använda som till exempel styckaffischer och foldrarna Hela skogen är full av mat, Jägare dela med dig, Viltkött och Så här lyckas du med viltkött i köket. Jägarförbundet har även under 2019 deltagit i utmärkelsen Årets Viltkock tillsammans med Svenska Viltmatsakademin och Eriksberg i Blekinge.

Jägarförbundet har en egen viltmatsajt (<https://viltmat.nu>) där både jägare och konsumenter kan inhämta kunskap om viltkött. Hur det tillagas, var man kan handla, hur man bäst tar tillvara på viltköttet, instruktionsfilmer, recept, hur man kan röka, grava, salta och mycket mer. Här finns också material att ladda ner. Sidan är välbesökt och under 2019 var det totala antalet sidvisningar 398 361. Lägg därtill visningar av recepten, 338 453 sidvisningar. Viltmat.nu har haft 48 procent fler besök än 2018.

Trikinprovtagning

Genom olika informationskanaler sprider Jägarförbundet information om hur kött från vildsvin och björn ska hanteras med anledning av risk för trikiner.

Under 2019 utbildade Jägarförbundet 502 nya viltundersökare och totalt har Jägarförbundet tillgång till en databas på över 6 500 viltundersökare. Viltundersökare återfinns runt om i landets jaktlag och har goda kunskaper om hur olika viltarter ska hanteras för att säkerställa ett friskt kött. Med stöd av denna organisation når information om trikinprovtagning ut till enskilda jägare och jaktlag.

Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) gjordes 138 500 trikintester (inklusive hägnade djur) på vildsvin 2019, varav sex stycken bar spår av trikiner. När det gäller björn testas alla och där har inget fall konstaterats sedan 2016.

Jägarförbundet har tagit fram en mängd informationsmaterial om viltkött. Här är några exempel.

Småskalig försäljning av vildsvinskött

Jägarförbundet och Lantbrukarnas riksförbund (LRF) tog våren 2018 initiativ till en hemställan för att förenkla försäljningen av vildsvinskött. Regeringen hörsammade behovet och Livsmedelsverket gavs i uppdrag att presentera ett förslag på regelverk och villkor för en sådan försäljning. I slutet av 2019 presenterades ett förslag som remissbehandlats av de olika intressenterna i frågan och därefter har ett färdigt utredningsförslag presenterats för regeringen.

Under utredningens gång har Jägarförbundet haft en aktiv roll att i samverkan med, och med inbjudan av, utredaren delta på olika workshops och seminarier. Förbundet har bistått utredaren med praktisk kunskap kring jakt efter vildsvin samt analyser av hur jägarkåren skulle reagera på olika typer av regelverk. Syftet med förslaget var att trösklarna för jägarna att sälja kött inte ska upplevas som för höga för att förenklingen verkligen ska få reell effekt. Förbundet svarade givetvis även på remissen och anser att liggande förslag är mycket positivt.

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Jägareförbundets kommunikationsarbete

Jägareförbundet har under 2019 arbetat brett med att informera och kommunicera med allmänhet, statliga myndigheter, lärosäten och olika organisationer kring jakt och viltvård. Tillförlitlighet och trovärdighet är ledord i detta arbete. Det räcker sällan bara att informationen är objektiv, den måste förklaras och sättas in i ett sammanhang så att mottagarna (såväl myndigheter, politiker, jägare som allmänhet) kan utvärdera och använda informationen. Genom att målgruppsanpassa information och sammanhang skapas tillförlitlighet, förståelse och trovärdighet.

Särskild information om regerings-, riksdags-, domstols-, och andra myndighetsbeslut som omfattas av Jakt- och viltvårdsuppdraget har publicerats på Jägareförbundets hemsida. Sajten är utformad så att det ska vara lätt att skilja Jakt- och viltvårdsuppdraget från föreningsinformation. Informationen har presenterats på ett sätt som gör den lättförståelig och beskriver besluten på ett sätt som gör det möjligt att förstå konsekvenserna eller förändringarna, som följer av besluten. Ibland har besluten publicerats i exakt samma form som beslutande myndighet har använt. Detta för att öka kännedomen om besluten, främst inom jägarleden och men också hos en naturintresserad allmänhet.

Jägareförbundet har ofta skrivit och faktagranskat texter, innehåll i seminarier, rapporter och broschyrer åt andra aktörer. Syftet med detta arbete har varit att säkerställa att informationen har varit korrekt ur jakt- och viltvårdssynpunkt samt att nivån på innehållet är relevant och målgruppsanpassat. Förbundet har också genom detta säkerställt att myndigheter, lärosäten och andra organisationer alltid får tillgång till den senaste forskningen och praktiska erfarenheter inom området.

Önskemålen från myndigheter om samverkan och information från Jägareförbundet fortsätter att öka. Förbundet bedömer att det beror på att kraven på kunskap och koppling till aktuell forskning ökar. En annan orsak är troligen att samverkan med förbundet leder till faktiska resultat. Genom den rikstäckande personalstyrkan och den breda folkliga förankringen tränger informationen ut till jägarkåren - oavsett om de är medlemmar eller inte.

Jägareförbundets hemsida är utformad så att det ska vara lätt att skilja Jakt- och viltvårdsuppdraget från föreningsinformation.

Idag säger inte antalet artiklar speciellt mycket om hur en organisation når ut till medlemmar eller allmänhet. Svenska Jägareförbundet förekommer (enligt branschföretaget MyNewsdesk) i media ungefär hälften så mycket som Svenska Naturskyddsföreningen. Detta visar att förbundet trots att man verkar i ett mycket smalare intresseområde (jakt) lyckas mycket väl med att nå ut till allmänheten, i jämförelse till Naturskyddsföreningen som verkar inom stora aktuella samhällsfrågor som klimat, miljö och naturvård. En annan intressant parameter är i vilka sammanhang förbundet syns. I 56 procent av tillfällena syns förbundet i lokala medier, i 28 procent i nischade medier och 16 procent i nationella medier.

Kunskapen om jakt och viltförvaltning verkar minska i samhället. Allt oftare får förbundet förklara hur naturen och jakt fungerar. Enligt MyNewsdesk förekommer förbundet oftast i längre förklarande artiklar, vilket stödjer upplevelsen av en minskande kunskap om brukandet av naturen.

Trots att förbundet nått ut brett i press och andra medier så visar inte antalet artiklar i redaktionella kanaler, som tidigare nämnts, den verkliga räckvidden. Nästan alla tidningar har idag möjlighet att dela artiklar på sociala medier, vilket gör att dessa når långt utanför tidningens spridningsområde. I vilken tidning artikeln publiceras avgör inte nödvändigtvis hur känd eller uppmärksammas artikeln blir utan det är intressantare vilken spridning den får på sociala medier.

Eftersom djur, natur och jakt är vanligt förekommande i tidningar händer det allt oftare att journalister söker kunskap från förbundet, även till artiklar där förbundet inte omnämns. Detta sker både via telefonsamtal, mejlkontakter och via webbsidor.

Jägarkåren sprider idag frekvent jaktliga budskap på sociala medier från såväl förbundets sidor som från andra medier. Detta leder till att förbundets uttalanden och information når långt ut i samhället, och därför också till målgrupper som inte medvetet söker information om dessa frågor. Detta förändrade sätt att söka och få information ställer nya krav på förbundet, som till exempel att ta diskussioner och svara på frågor i sociala medier. I många fall handlar det om att med fakta nyansera diskussioner som baserar sig på okunskap, känslor eller tyckande.

Genom personalens och de förtroendevaldas försorg har information spridits brett, främst via telefon, e-post, press och sociala medier. Användande av sociala medier har ökat markant och allt fler i personalen har utbildats i sociala medier. Ett stort antal människor har också informerats på mässor och möten under 2019 där bland annat Afrikansk svinfeber, älg- och vildsvinsförvaltning rönt stort intresse. Inom arbetsområdet jaktetik har förbundet fortsatt att arbeta med att skapa medvetenhet om en jaktetik som speglar allmänhetens värderingar. Vidare har olika insatser gjorts för att öka betalningsviljan för det statliga jaktkortet.

Jägareförbundet deltar på ett stort antal mässor runt om i landet. Där har man tillfällighet att informera om viktiga frågor inom jakt och viltförvaltning.

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Hemsidan

Hemsidan är en av Svenska Jägareförbundets viktigaste kanaler för att kommunicera och interagera med allmänhet och jägare. Besöksfrekvensen, räknat i antalet unika besökare, var 1 825 097 under 2019, en ökning med nästan 30 procent jämfört med tidigare år. Jägareförbundets webbplats består av information om förbundet, jakt, regler, jakt- och viltvårdsuppdraget, nyheter, vilt, jägare och natur. Tjänsten Jakttider uppdateras kontinuerligt och ger information om alla jakttider, skyddsjaktsparagrafer, solens och månens upp- och nedgång. Webbplatsen Jakttider hade under året 1 524 403 unika sidvisningar. Länsjaktvårdsföreningar och jaktvårdskretsar har egna hemsidor, främst med information om den lokala verksamheten.

För att skapa tydlighet mellan föreningsinformation och uppdraget från regeringen finns en särskild flik med de nyheter och den information som hänför sig till jakt- och viltvårdsuppdraget. Fliken har haft 13 640 unika sidvisningar. Bland aktuella nyheter var 48 märkta jakt- och viltvårdsuppdraget med 52 577 unika sidvisningar, ett procentuellt genomsnitt av besöksantalet av den totala nyhetsrapporteringen. Webbavdelningen "Så funkar jakt" går också under Jakt- och viltvårdsuppdraget och hade 13 103 unika sidvisningar.

Vilt & Vetande

Vilt & Vetande förmedlar fakta och kunskap om vilt. Mottagare är allmänheten, myndigheter och massmedia. Informationskanalerna är webb, telefon, mejl och en mobilapp. Vilt & Vetandes avdelning Artpresentationer har haft 459 225 unika sidvisningar. Övriga sidor under Vilt & Vetande har haft 25 778 unika sidvisningar.

Viltappen

Viltappen syftar i första hand till att vara ett lättillgängligt stöd vid fältbestämning av vilda däggdjur och fåglar. Viltappen fungerade väl som informationsspridare under 2019 och förbundet får mycket positiv respons från skolor och lärare som använder den i undervisningen. Under året har appen uppdaterats med över 20 nya fågelarter.

Almedalen

Under Almedalsveckan på Gotland arrangerade förbundet ett seminarium med titeln Förnuft och känsla i älgförvaltningen, som handlade om besluten kring skog och vilt och som visades i en webbsändning. I panelen fanns bland annat Näringsdepartementet och Svenskt Friluftsliv. Jägareförbundet deltog också aktivt på ett antal seminarier för att sprida kunskap om jakt och viltförvaltning, samt arrangerade ett antal möten med politiska företrädare.

Utställning på Naturrum

Jägareförbundet vill att fler upptäcker det vilda Sverige. Utställningen "Upptäck det vilda livet" är ett bidrag i syfte att få fler unga att bli nyfikna på natur och vilda djur. Förbundet tror att den som får uppleva och lära mer om naturen på nära håll, lär sig uppskatta den och tar därmed större ansvar. "Upptäck det vilda livet" är en liten mobil utställning som vandrat runt bland landets Naturum under två år. Under 2019 har den visats på Naturum i Tyresta, Söderåsen, Stendörren samt på skördedagar på Öland och på Rovdjurscentret de 5 stora i Järvsö. Totalt uppskattar vi att cirka 50 000 personer, varav många barn och skolklasser, sett utställningen.

Integration

Istället för att anordna enskilda aktiviteter endast för personer med utländsk bakgrund når vi ut bättre om aktiviteten genomförs i en mixad grupp där personer med olika bakgrund, kön, härkomst och kunskap kan lära tillsammans och av varandra.

I länsföreningar och kretsar har det under 2019 arrangerats många aktiviteter för förskolebarn, skolbarn, ungdomar, vuxna och nya jägare. Det handlar om läger, besök i skolklasser och SFI-klasser, nybörjarjakter, ungdomsjakter, friluftsdagar, med mera.

Samarbeten med bland annat Skogen i skolan, Bonden i Skolan och olika friluftsmässor ger möjligheter att varje år möta tusentals skolelever och familjer för att för dem berätta om den svenska naturen. Många av skolbarnen har utländsk härkomst och här märks att förbundet gör en mycket viktig insats genom att berätta och informera om djuren i den svenska naturen och vad allemansrätten innebär. Likväl är det lika viktigt att skapa förståelse för jakt, dess funktion och plats i samhället, samt skapa intresse för den samverkan jakten ger mellan de människor som utövar den.

I Kalmar län har riktade insatser gjorts för bland annat invandrargrupper som läser kursen Svenska i Naturen. Där har Jägareförbundet i samarbete med Studieförbundet och Nationella viltolycksrådet (NVR) haft tre timmars information om vilt och trafikolyckor och lagar/regler kring detta. Grupperna har också fått information om våra svenska viltarter, hundarnas roll i jakten och hur jakten fungerar i Sverige. Det har varit mycket uppskattat.

Under 2019 har Svenska Jägareförbundet fokuserat på att utveckla ungdomsverksamheten i hela landet främst genom att implementera det intressebaserade nätverket Unga Jägare i flera län. I Unga Jägare är alla ungdomar mellan 15-25 år välkomna att delta. Där strävar förbundet hela tiden efter att ha en mix av deltagande personer med olika bakgrund, härkomst och kön eftersom detta bara har positiva effekter för nätverkets utveckling.

I Stockholmsregionen har Jägareförbundet fortsatt utveckla konceptet "JaktCoach" för att hjälpa nya jägare och jägare som inte själva har kontaktnät eller tillgång till egen mark, att komma ut i skogen. Detta är ett viktigt verktyg även ur integrationssynpunkt.

Under 2019 har förbundet, genom bidrag från Svenskt Friluftsliv, gjort nytryck av foldern "Välkommen till naturen" som berättar om våra vanliga svenska däggdjur, fåglar och allemansrätten. Materialet är lättläst och 40 000 exemplar distribuerades via Utbudet.se. 21 000 exemplar tog slut på tre dagar vilket tydligt visar det enorma behov som finns bland skolor av enkel och okomplicerad information om naturen. Förbundet hade satt målet att nå ut till minst 1 000 skolklasser och våra beräkningar visar att vi nått ut till 1 600 skolklasser. Över 1 200 lärare har beställt materialet. Förbundet har fått mycket positiv respons från både lärare och andra som använt "Välkommen till naturen" i olika lära-ut-sammanhang och vi kommer inför 2020 att satsa på att utveckla materialet ännu mer så det blir ett bra lärarstöd.

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Kurser och temadagar

Årets redovisning av kursverksamheten har uppdaterats och strukturerats om för att bli tydligare för rapporterande personal. Förändringarna innebär i korthet att de temaföredrag och utbildningar som handlar om klövvilt numera redovisas under verksamhetsområde Klövvilt. Tidigare kunde utbildningar med likartat innehåll redovisas inom två verksamhetsområden vilket upplevdes som förvirrande och ostrukturerat av rapportörerna.

Nedan presenteras antalet deltagare för ett urval av genomförda kurser och tema där personal eller arvoderade instruktörer svarat för ledning och genomförande.

Jaktledarutbildning	582
Viltundersökare	502
Jaktformer	301
Viltvårdsområden	264
Sälutbildning	259
Skjutledarutbildning	245
Tema lodjur	246
Skytteutbildningar	253
Instruktörsutbildningar	102

FOTO: MADELEINE LEWANDER

Utbildningsmaterial

Ett temamaterial om doviltet och dess förvaltning har färdigställs och arbetet med att uppdatera sälutbildningen och jaktledarutbildningen har påbörjats och kommer att avslutas under 2020. Säkerhet under jakt och beredskapen om det inträffar en olycka är också ämnen som påbörjats med målsättningen att utbildningarna ska bli färdiga under 2020.

Skytteinstruktörsutbildning

Instruktörsutbildningar inom bland annat hund och jägarutbildningen inför jägar-examen har genomförts inom ramen för uppdraget. Skytteinstruktörsutbildningarna har strukturerats och samordnats och genomförs inom länsjaktvårdsföreningarna enligt fastlagda planer.

Yrkesmässig utbildning

I vanlig ordning genomfördes ett så kallat elevprov för de jaktelever som slutfört sitt första år i systemet. Provet hölls på Öster Malma och samtliga åtta elever som avlade provet blev godkända. Dessa elever kallades sedermera till en tvådagarsutbildning på Öster Malma där fågelkännedom och växtkunskap stod på schemat. Den tredje dagen hölls elevmöte där samtliga personer som är aktiva som jaktelever eller praktikanter var inbjudna.

Den 18-19 mars hölls Svenska Viltmästarförbundets (VIF) årsmöte på Ericsberg i Blekinge. Jägareförbundet deltog med utbildningsansvariga på mötet.

Universitetsstudier

Under vårterminen gavs kursen "Viltförvaltning och viltvård" i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). 16 studenter deltog i kursen under våren. Under hösten gavs samma kurs ännu en gång och även då deltog 16 studenter. Fokus i dessa kurser har varit:

- Flerartsförvaltning. Hur man ska förvalta flera olika populationer av vilt inom ett givet område.
- Samförvaltning. Att hitta lösningar som alla parter, till exempel jord- och skogsbruk, friluftsliv med flera, kan acceptera.
- Viltets ekosystemtjänster. Vilka funktioner som skapas i ett ekosystem och som gynnar människor.

Gästföreläsningar på universitet

Under 2019 har Jägareförbundets personal föreläst om viltbiologi, viltvård och bevarande, viltövervakning, praktisk viltförvaltning, viltsjukdomar, invasiva främmande arter samt viltforskning. De lärosäten som besökts är Linnéuniversitetet, Linköpings universitet, Lunds universitet, SLU Grimsö, SLU Ultuna, SLU Umeå, Stockholms universitet, Uppsala universitet och Umeå universitet.

Under 2019 har arbetet med att uppdatera sälutbildningen påbörjats.

FOTO: MOSTPHOTOS

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Forskning och forskningskommunikation

Jägareförbundet finansierar extern, tillämpad viltforskning med medlemsmedel genom "Forskningstjugan". Sedan 2015 har förbundet valt att lägga en del av dessa resurser på att finansiera forskning som genomförs av egen forskarutbildad personal, knuten till lärosäten som externa forskare. Under 2019 har Jägareförbundet haft en forskningssamordnare anställd, som finansieras till 50 procent med medel från Forskningstjugan och till 50 procent med medel från Jakt- och viltvårdsuppdraget. Ytterligare tre anställda med forskarkompetens har också fått möjlighet att lägga en del av sin arbetstid på forskning kring gäss, vildsvin, älgbetete och invasiva arter.

Den utökade satsningen på forskning och forskningskommunikation är en medveten strategi för att stärka Jägareförbundets arbete med att kommunicera forskningsresultat som är relevanta för viltförvaltningen, externt och internt inom organisationen, samt för att överbrygga glappet mellan viltforskning och viltförvaltning. I samband med omorganisationen av forskningsverksamheten har även strukturer tagits fram som tydliggör objektivitet och oberoende i den forskning som genomförs. Det är ett led i arbetet med att slå vakt om objektiviteten i förbundets information.

Under 2019 har forskningsresultat kommunicerats till avnämnamnare inom viltförvaltning, myndigheter, studenter och allmänhet genom seminarier, föredrag för älgförvaltningsgrupper och viltförvaltningsdelegationer, föreläsningar vid universitet och högskolor samt genom Svensk Jakt och förbundets hemsida.

Jägareförbundet är representerat av två personer i Naturvårdsverkets vetenskapliga kommitté för viltforskning (Viltkommittén) som bland annat bereder förslag till Viltvårdsfondens finansiering av viltforskning utifrån de ansökningar som inkommer vid den årliga utlysningen av forskningsmedel. Naturvårdsverket och Viltkommittén arrangerar även ett årligt seminarium, Viltforskningsdagarna, i samverkan med Jägareförbundet.

Hösten 2019 var huvudtemat för Viltforskningsdagarna en workshop som syftade till att identifiera viltförvaltningens framtida kunskapsbehov som kan tillgodoses genom forskning. Av detta skäl samarrangerades Viltforskningsdagarna 2019 med Naturvårdsverkets Viltförvaltardagar för att maximera antalet deltagare från länsstyrelserna. Workshopen ingick i en serie aktiviteter som ska ligga till grund för den nya Viltforskningsstrategi 2021-2026 som Viltkommittén arbetar med att ta fram. Utöver workshopen presenterade forskare nya forskningsresultat som finansierats av Viltvårdsfonden, däribland utmaningar och åtgärder kring de snabbt växande gåspopulationerna, möjligheten att använda viltkameror för att övervaka viltstammarna, samt effekter av utsättning av änder på den biologiska mångfalden.

Stiftelsen Sveriges Vildnad inrättades på initiativ av Jägareförbundet och leds av ett förtroenderåd med bakgrund inom svensk viltforskning och viltförvaltning. Stiftelsen är fristående, men förbundets tjänstemän ansvarar för den praktiska planeringen av ett årligt seminarium på Skansen. Temat 2019 var "Det värdefulla viltet - en resurs för samhället". Med hjälp av inbjudna föredragshållare, däribland viltforskare, belystes frågor som: Hur påverkar viltet våra sinnen och kultur? Hur tillvaratar och nyttjar man viltet som resurs? Kan viltvård bidra till att skapa vackra och artrika landskap med mindre viltskador? Det övergripande syftet med dagen var att inspirera och leda till reflektioner kring viltet i ett holistiskt perspektiv.

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Bistå vid förvaltning av de stora rovdjuren

I samband med beslutad licensjakt på björn har förbundet tillsammans med länsstyrelserna informerat om beslutens innehåll och genomfört särskilda insatser i fråga om jaktetik. Tidigare år har otillåtet åtelmateriale konstaterats i samband med björnjakten vilket föranlett ökat samarbete mellan myndigheter, markägare och Jägareförbundet för att hitta former för att stävja problemet. Förbundets uppfattning är att problemet har minskat, men fortfarande inte upphört. Tack vare informationsinsatserna finns det ändå en ökad medvetenhet i jägarkåren om att björnjaktens anseende är beroende av att den sköts på ett etiskt riktigt sätt och i enlighet med myndigheternas beslut.

Förbundet för en kontinuerlig diskussion med såväl Naturvårdsverket som länsstyrelser om vikten av att myndigheternas beslut inte ska innehålla regler som helt i onödan försvårar jakten och som vare sig går att kontrollera eller följa upp och i värsta fall riskerar att göra laglydiga jägare till lagbrytare. Förbundet har tydliggjort behovet av tydliga och relevanta regler vid jakt efter stora rovdjur i sitt yttrande till Naturvårdsverket avseende Remiss av förslag till föreskrifter om rovdjursförvaltning.

Eftersom ingen länsstyrelse beslutade om licensjakt efter varg för vintern 2019 har inga särskilda informationsinsatser genomförts.

Licensjakt efter lodjur har genomförts i ett antal län. I landets södra delar är jakt efter lodjur en ny företeelse som föranlett informationsinsatser om regelverk och jaktmetoder. I övriga delar av landet är lodjursjakten väl etablerad och särskilda informationsinsatser är inte nödvändiga utöver att sprida information om själva beslutets innehåll.

I landets södra delar är jakt efter lodjur en ny företeelse som föranlett informationsinsatser om regelverk och jaktmetoder.

FOTO: MOSTPHOTOS

Under 2019 har EU domstolen behandlat ett förhandsavgörande gällande finsk vargjakt. Eftersom EU domstolens domar är vägledande för alla nationella domstolar har det varit viktigt att följa den juridiska processen som innefattar Finlands frågor till domstolen, generaladvokatens yttrande till den slutliga domens som kom i oktober.

Beslut om skydds- och licensjakt gällande stora rovdjur som fattats under året finns redovisade eller länkade till på vår hemsida. Särskilda samlingssidor finns också för björn-, lo- och vargjakten. Där finns övergripande regelverk samt länkar till beslut på nationell eller regional nivå.

Förbundet har bistått länsstyrelser med kunskap om lämpliga jaktområden, samråd kring lämpliga jaktledare, med mera. Genom konsekvent kunskapsinsamlande om hur jakterna bedrivs och hur hundar lär sig att jaga mer på barmark så ökas den kunskapen och kan spridas till jägarkår och myndigheter. Den specialträning som sker av hundar för eftersök av stora rovdjur består också i kunskapsupbyggnaden för att kunna jaga på barmark.

Jägareförbundet har fortsatt, efter formell upphandling av Naturvårdsverket, ett avtal om inventering av stora rovdjur. Avtalets huvudsakliga syfte är att verka för ökad delaktighet av jägarna i inventeringsverksamheten.

Den nya kameraövervakningslagstiftningen har möjliggjort att privatpersoner kan bidra med bilder från viltkameror i inventeringsarbetet. I samarbete med flera länsstyrelser har förbundet gett ut informationsblad med kontaktuppgifter till länsstyrelserna samt villkor och tips för viltkameraanvändning.

Tack vare informationsinsatser finns det en ökad medvetenhet om att björnjaktens anseende är beroende av att den sköts på ett etiskt riktigt sätt.

FOTO: MOSTPHOTOS

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Arbete med att motverka illegal jakt

Jägareförbundet har under året deltagit i riksmedia och har där, precis som alla seriösa och demokratiska organisationer, tydligt tagit ställning mot alla former av lagbrott, vilket naturligtvis också inkluderar illegal jakt på stora rovdjur.

Jägareförbundet har tidigare under ett antal år aktivt medverkat i studier vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) om motiv och bakomliggande faktorer för illegal jakt på främst stora rovdjur. Studier pekar på vikten av en fungerande legal förvaltning där de som ska leva med djuren i fråga känner sig delaktiga. Förbundet arbetar därför på alla nivåer för att få en fungerande förvaltning av de stora rovdjuren på plats, vilket är den enda långsiktiga lösningen för att minimera det illegala dödandet av stora rovdjur. De störningar som genomförs av vissa grupper när legal jakt ska genomföras är inte till någon fördel i denna fråga.

Illegal jakt på klövvilt upplevs förekomma, om än i ringa omfattning. Främst drivs denna verksamhet av ekonomiska intressen, vilket kan förväntas öka med ökat intresse för viltkött och stigande priser. Förbundet har under året bistått polisen vid enstaka tillfällen där illegal jakt upplevs förekomma och med rådgivning i hur polisen bör agera.

Minskade skadskjutningar, särskilt på björn och varg

Skadskjutningsfrekvensen vid jakt efter stora rovdjur ligger på en fortsatt låg nivå. Under 2019 beslutade landets länsstyrelser om jakt efter totalt 300 björnar. Endast två av dessa björnar påsköts utan att djuret återfanns eller kulans nedslagsplats kunde konstateras. En skadskjutning har inte med säkerhet kunnat uteslutas i dessa fall.

Beträffande lodjur så beslutade landets länsstyrelser om jakt efter totalt 68 lodjur. Ett av dessa lodjur påsköts utan att påträffas.

Förbundets inrättade "björnpass" skjuts i mycket stor omfattning av många jägare, långt fler än bara av de jägare som avser att jaga björn. Denna och annan form av övningskytte som främjas av förbundet har gett god effekt.

Under 2019 påbörjade Jägareförbundet ett samarbete med svenska och holländska gäsforskare för att mäta frekvensen av grågäss som bär hagel i kroppen. Grågäss som fångades för ringmärkning på fem olika platser i landet har röntgats för att ge en bild av skadskjutningsfrekvens hos de olika delpopulationerna. Arbetet med denna kartläggning kommer fortsätta under 2020.

När det gäller skadskjutningar vid jakt efter stora rovdjur ligger den på en fortsatt låg nivå. Under 2019 började Jägareförbundet en kartläggning av grågäss och om de bär spår av hagel i kroppen.

FOTO: MOSTPHOTOS
FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

Skyddsjakt med analyser

Jägareförbundet samverkar med myndigheter och organisationer vad gäller skyddsjakt och skadeförebyggande åtgärder, till exempel Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Lantbrukarnas riksförbund, länsstyrelserna, Polismyndigheten och Viltskadecenter.

Skyddsjakt är idag ett tämligen vitt begrepp som omfattar olika åtgärder för att förhindra skador inom jordbruk, djurhållning, skogsbruk, vägtrafik och på fastigheter. Insatserna berör en mängd olika arter i en rad olika situationer och rör inte bara stora rovdjur. Det kan gälla grävling under ett bostadshus, gäss på badstränder eller i jordbruksgrödor, älg och rådjur i villabebyggelse, olämpliga bäverfördämningar, kron- och älgskador på skog eller vildsvinsskador i jordbruk och anläggningar.

Rådgivningen kan gälla enskilda skyddsjaktsbeslut eller allmänna skyddsjaktsbestämmelser. Ofta är rådgivningen också förknippad med råd om hur skador kan förebyggas. Jägareförbundet ser att det på flera håll i landet fattas beslut om skyddsjakt på arter som i dagsläget inte är möjliga att jaga på annat sätt, till exempel vitkindad gås och skarv. Antalet beslut som myndigheterna tvingas fatta är ofta många och omfattande och för att effektivisera myndigheternas arbete har man i flera län skapat formella överenskommelser med förbundet gällande remittering av skyddsjaktsbeslut.

Årets skyddsjakt efter säl bedrevs med ett fortsatt restriktivt regelverk. Trots detta så ökade antalet fällda sälar, av 1 750 tilldelade gråsälar fälldes 996 (57 procent), av 300 tilldelade vikare fälldes 273 (91 procent) och av tilldelade 440 knubbsälar fälldes 292 (66 procent). Sammantaget alla sälar har tilldelningen ökat från 1 275 sälar 2018 till 2 490 2019. Avskjutningen har under samma period ökat från 909 till 1 561 inrapporterade fällda sälar. Enligt vår bedömning tyder detta framför allt på ett ökat intresse för säljakt bland jägarna, något vi ser som positivt.

Förbundet vill här lyfta bristen på adaptiv förvaltning då det med nuvarande regelverk inte går att hantera vissa arters utbredning med hjälp av ordinarie jaktlagstiftning eller jakttider. Den under 2019 påbörjade revideringen av jakttider och skyddsjaktskriterier inom ramen för Jaktförordningens bilagor är positiv och kan komma att underlätta för berörda jägare och jordbrukare. På följande uppslag följer en regional beskrivning av förekommande skyddsjaktsbeslut.

Skyddsjakt är ett tämligen vitt begrepp och kan gälla såväl olämpliga bäverfördämningar som gäss på badstränder.

FOTO: MALOU KJELLSSON
FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Region Norr

De fyra nordliga länen berörs samtliga av renskötselområden. Den överskuggande delen av den skyddsjakt som bedrivs är kopplad mot rovdjur/renskötsel där länsstyrelse i samarbete med samebyarna genomför skyddsjakterna. Denna hantering involverar inte jägarna på något sätt, men påverkar möjligheten till att tilldela licens på framför allt björn i området. Mest påtagligt har detta varit i Norrbotten. Hanteringen av dessa skyddsjakter har ifrågasatts då de fällda djuren inte tas tillvara.

Senare tids forskning visar på att björnjakt under hösten i renens kalvningsområden är ett effektivt sätt att minska behoven av skyddsjakt. Detta kan utvecklas mer än idag. Ett ännu oprövat sätt att genomföra skyddsjakt i renkalvningsområdet med eventuellt mindre effekt på populationen skulle kunna vara att enbart avliva björnungarna men lämna honan. Detta är inte prövat och därmed finns ingen möjlighet till utvärdering.

Utöver de stora rovdjuren är det säl som skyddsjagas i större omfattning. Antalet fällda sälar visar på att regelverk för skyddsjakt måste kompletteras med den nu planerade licensjakten på säl för att nå full effekt. Något som minskar intresset betydligt för säljakt, oavsett skydds- eller licensjakt, är avsaknaden av möjlighet till avsättning för sälprodukter.

En viss skyddsjakt på bäver förekommer, främst där dämningar riskerar att översvämma eller underminera vägar.

Grågäss, tranor och sångsvan ökar och behovet av skyddsjakt ökar i samma takt. Omfattningen på beslutade skyddsjakter är dock blygsam och skrämsel används fortfarande som skyddsmetod. Den planerade revideringen av reglerna för skyddsjakt på enskilda initiativ är välkommen för att underlätta hanteringen av de problem som trana och svan ställer till på odlad mark.

Region Mitt

Skyddsjakt på gråsäl är relativt omfattande men utövningen är krävande och regelverket försvårar en del. Intresset för utbildning i jakt på säl ökar i hela landet och förbundet har uppdaterat utbildningen.

Skyddsjaktärenden på vitkindad gås, trana, storskarv, sångsvan och gråhäger är relativt vanligt förekommande. Förutom när det gäller storskarven och häger är det jordbruket som påverkas. Problemen är inte jämnt fördelade i landskapet utan vissa brukare drabbas hårt medan andra inte upplever några problem.

Skyddsjaktärenden avseende bäver förekommer i de flesta län. Förutom skyddsjakt på bäver avser flera ärenden rivning av bäverhyddor.

Enstaka ärenden avseende utter förekommer och där är det ägare till fiskodlingar som ansöker om skyddsjakt.

Klövviltsärendena domineras av dovvilt och är då koncentrerade till vissa områden i vissa län. Enstaka ärenden avseende rådjur, kronvilt och älg förekommer också men är mera jämnt fördelade mellan län och områden.

Skyddsjaktärenden på trana och sångsvan är vanligt förekommande i hela landet.

FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

Avseende vildsvin var det tidigare vanligt förekommande med ansökan om att få använda elektronisk bildförstärkare vid jakt. Då det nu är generellt möjligt att använda dessa hjälpmedel vid vildsvinsjakt har följaktligen dessa ansökningar upphört.

Bland stora rovdjur är varg mest frekvent avseende ansökan om skyddsjakt, men ansökningarna resulterar sällan i bifallande beslut. Bifall till ansökningarna är främst kopplade till renskötselområdet och i något fall varg med oönskat beteende.

Region Syd

Under 2019 har det framför allt varit skyddsjaktsbeslut på vitkindad gås, trana, sångsvan och skarv som ökat. Vitkindad gås dominerar bland dessa arter och flera länsstyrelser beslutar slentrianmässigt om skyddsjakt utan att remittera till förbundet.

Bland klövviltet är det framförallt dovvilt som dominerar antalet skyddsjaktsbeslut och där ligger Skåne i topp följt av Östergötland. Skyddsjakt efter kronvilt ligger på ungefär samma nivå som tidigare år. Skyddsjaktsbesluten har i de flesta fall handlat om hjortar (handjur) som försöker ta sig in i hägn under brunsten samt i områden med mycket barknag.

Sälpopulationen ökar längs hela kusten och under 2019 fattade Naturvårdsverket beslut om skyddsjakt på 280 gråsäl och 600 knobbsäl i de län som tillhör Götaland. Senare beslutades om skyddsjakt på ytterligare 100 gråsäl i Kalmar län och ytterligare 50 gråsäl i Skåne län.

De stora rovdjuren ökar också i regionen och då framförallt lodjuren. Under 2019 har det genomförts flera skyddsjakter på lodjur i Götaland.

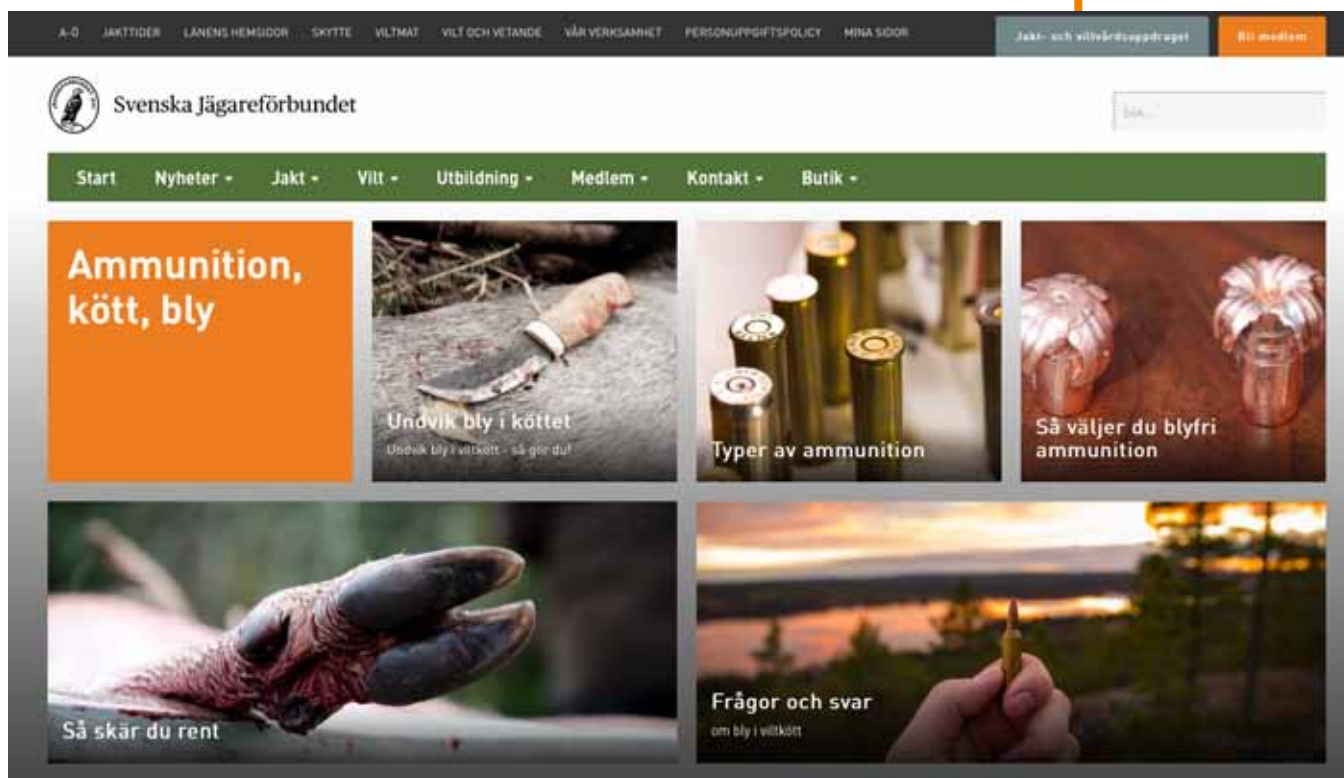
Skyddsjakt på gråsäl är relativt omfattande men utövningen är krävande och regelverket försvårar. Något som också minskar intresset för säljakt är avsaknaden av möjlighet till avsättning för sälprodukter.

FOTO: NIKLAS LILJEBÄCK

PRAKTISK JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Hälso- och miljöeffekter av bly i ammunition

Förbundet arbetar sedan lång tid tillbaka med att minimera hälso- och miljöeffekter av bly i ammunition, både nationellt och internationellt. Under 2019 har arbetet på europeisk nivå intensifierats.

Viltköttets status som värdefull resurs och nyttigt livsmedel är av central betydelse för Jägareförbundet. Skulle det finnas negativa hälsoeffekter av att konsumera någon form av viltkött är det dessutom sannolikt jägarkåren och jägarnas hushåll som utgör en eventuell riskgrupp.

För ungefär tio år sedan började det komma vetenskapliga studier som visade att viltkött avsett för konsumtion innehåller rester av ammunitionsbly. Idag finns ett brett kunskapsunderlag som visar att det krävs anpassad skottrensning för att få bort blyrester ur viltkött. Alternativt använder man blyfri ammunition.

Jägareförbundet undersökte tillsammans med Livsmedelsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt förekomsten av blyrester från ammunition i svenskt viltkött 2012-2014. Sedan dess har förbundet kommunicerat nya råd om köttthantering som minimerar risken att man får bly i viltköttet och i miljön. Bland annat förordar förbundet användande av blyfri ammunition där så är möjligt.

Förbundets utbildningar i köttthantering och för viltundersökare har kompletterats med de nya resultaten, som även kommunicerats gentemot företrädare för vilthanteringsanläggningar. Råden utgör idag en naturlig del i förbundets löpande verksamhet.

Förbundet har upplevt en tydlig förändring i attityderna till blyfri ammunition sedan 2014, vilket även börjat avspelas i försäljningssiffror från handeln.

Förbundet har sammanfattat kunskapsläget om miljö- och hälsoeffekter av bly i ammunition på <https://jagareforbundet.se/jakt/kotthantering/ammunition-kott-bly/>. Där finns även beskrivningar av hur man skär rent, ammunitionsalternativ och hur man väljer blyfri ammunition.

Under 2019 har förbundet arbetat aktivt inom den europeiska jägarfederationen FACE för att sprida kunskapen om hur det är möjligt att minimera risken för bly i viltkött genom val av ammunition eller anpassad skottrensning. De svenska råden är nu vägledande för rådgivningen i hela Europa genom förbundets arbete (<https://www.leadammunitionguidance.com/lead-ammunition-in-game-meat/>).

Arbetet med att minska miljöpåverkan av blyammunition

Jägareförbundets arbete med att minimera miljö- och hälsoeffekter av bly i ammunition går hand i hand. Exempelvis måste det kött som skärs bort för att minimera risken att få bly i det viltkött som används som livsmedel tas omhand så att inte vilda djur kommer åt det. All förbundets rådgivning om bly i ammunition tar därmed upp både miljö- och hälsoeffekter. Förbundet har tagit en aktiv roll inom arbetet med att motverka miljöeffekter av ammunitionsbly inom den europeiska jägarfederationen FACE (<https://www.leadammunitionguidance.com/environmental-risks/>).

Sedan 2017 har den europeiska kemikalieinspektionen ECHA arbetat intensivt med frågan om implementering och efterlevnad av överenskommelserna inom AEWA (The African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement) att inte använda blyhagel i våtmarker. Förbundet har även 2019 samrått med Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen på nationell nivå, samt med ECHA och FACE på europeisk nivå, för att finna en proportionell lagstiftning som hanterar befintliga problem samtidigt som det är lätt att förklara betydelsen av att följa regelverken för jägarna.

Förbundet slutförde 2018 arbetet med att vetenskapligt undersöka möjligheterna att använda patronen 6,5x55 för klass 1-vilt med kopparkulor, och den vetenskapliga artikeln är insänd för publicering. Samtidigt har förbundet hemställt till Naturvårdsverket att klassindelningen av patroner och kalibrar bör revideras, för att kopparkulor som ger motsvarande skottverkan som kulor med blykärna i kaliber 6,5 mm ska kunna användas för klass 1-vilt.

Förbundet för en löpande dialog med ammunitionsindustrin och vapenhandlarbranschen för att öka kunskapen om potentiella effekter av ammunitionsbly, behov av åtgärder och behov av produktutveckling för att jägarna ska få tillgång till blyfria alternativ.

Förbundet bistår regelmässigt skyttesammanslutningar med generella råd om hur man undviker att bly sprids från skjutbanor. Anläggs banorna på ett korrekt sätt sprids inte bly utanför anläggningarna, vilket kan förklara att förbundet endast hanterat enstaka förfrågningar från skjutbanor under året.

Inom EU har man länge arbetat med frågan om blyhagel och våtmarker. Ett arbete som även Jägareförbundet arbetat intensivt med.

FOTO: MAGNUS RYDHOLM

3. VILTÖVERVAKNING

Mål

- Kunskapen om det svenska jaktbara viltets tillstånd och utveckling är god.
- Heltäckande avskjutningsstatistik för alla jaktbara viltarter.
- Effektiv organisation som på förfrågan kan bistå myndigheter med att sprida information om sjukdomar hos vilt och med insatser i samband med provtagning.

Uppdrag

Svenska Jägareförbundet ska följa de jaktbara viltstammarnas utveckling, dokumentera och sammanställa data av hög kvalitet om vilttillgång och avskjutningar samt informera om den enskilde jägarens betydelse för viltövervakning och provtagning av vilt. Förbundet ska bidra till utveckling och tillämpning av metoder för datainsamling och avskjutningsstatistik i samarbete med Naturvårdsverket. Förbundet ska kvalitetssäkra data som samlas in via förbundets metod Älgobs och överföra dessa data till länsstyrelsernas rapporteringsverktyg och informationsportal Älgdata (www.algdata.se).

Återrapportering

Svenska Jägareförbundet ska:

- Redovisa avskjutningsstatistik och uppskattningar av vilttäthet 2019 för allt jaktbart vilt, med beskrivning av hur dessa data har kvalitetssäkrats och hur förbundet tillhandahåller dessa kunskaper på ett lättillgängligt sätt för allmänheten.
- Föreslå hur lokal och regional övervakning av vildsvinsförekomst kan ske.
- Beskriva de jaktbara stammarnas utveckling och redovisa sådana analyser som görs i huvudsak av klövvilt.

Utbildning

Inom viltövervakning har totalt 1 827 personer utbildats inom områdena inventering, vilt databasen och provtagning.

Viltdata

Under jaktåret 2018/2019 registrerade Jägareförbundets system Viltdata totalt 143 647 besök av 44 525 unika användare. Jämfört med året innan innebar detta en ökning av antalet besök (+2 procent) och av antalet unika användare (+9 procent).

Belastningen på systemet var relativt jämn under året med undantag av en markant ökning under mitten av oktober, vilket sammanfaller med starten av älgjakten i södra Sverige samt återupptagandet av älgjakten efter brunstuppehållet i norra Sverige. Belastningen på systemet ökar också under de sista dagarna i juni, inför jaktårets slut och den enskilt högsta belastningen, 514 simultana användare, noterades den 25 juni 2019 kl 17.

Utvecklingsinsatserna under året inriktades främst på att ta fram en app för enklare avskjutningsrapportering via telefonen. Jägare kopplar appen till sitt jaktlag via en kod och rapporterar sedan sitt skjutna vilt. Det går smidigt att markera en koordinat för det fällda viltet genom att välja telefonens position eller markera en annan position på kartan. Appen lanserades under sommaren/hösten 2019 för användning under jaktåret 2019/2020. Under hösten 2019 laddades appen ner totalt 2 233 gånger, varav 1 802 i Android och 431 i iPhone.

Avskjutningsstatistik

Den valda insamlingsmetoden, som baseras på rapportering från jaktområden, möjliggör en hög geografisk upplösning (jaktvårdskretsar sedan 1996) och metoden har använts i Sverige sedan 1939. Detta har medfört att vi i Sverige har avskjutningsserier som är unikt långa i ett internationellt perspektiv. För att säkerställa en hög kvalitet i skattningen sker kvalitetssäkring av data i flera led. Jaktområdena lägger själva in sina rapporter, oftast av en jaktledare som ansvarar för detta löpande eller vid jaktårets slut. Sedan följs rapporteringen upp av en ansvarig i jaktvårdskretsen, jaktvårdskonsulenten i respektive län samt en slutlig genomgång nationellt.

Inom viltövervakningen görs löpande insatser i syfte att öka rapporteringsgraden och tidigarelägga avskjutningsskattningen. Dessa åtgärder bidrar till ökad datakvalitet och ökad användbarhet i den praktiska förvaltningen. Arbetet har gett resultat och sammantaget under de två senaste jaktåren (2017/2018 och 2018/2019) har rapporteringsgraden ökat med totalt 5,2 procentenheter och skattningen tidigarelagts med sju veckor.

En prioriterad fråga i viltövervakningen är att utveckla skattningsmetoderna. Exempel är behovet av robusta skattningar i områden med relativt få data eller för arter med låg avskjutning, då osäkerheterna kan bli stora. Ett projekt har genomförts under 2018-2019 i syfte att utvärdera möjligheten att använda den statistiska metoden Bayesiansk inferens som en metod i skattningen. Resultaten är goda och metoden kommer att implementeras under 2020.

En viktig funktion i kvalitetsarbetet är extern granskning vilken huvudsakligen sker genom att data används i vetenskapliga artiklar, examensarbeten och rapporter. Under 2019 levererades data till forskare och studenter vid universitet och dessutom till flera myndigheter, journalister, intresseorganisationer med flera. För att öka tillgängligheten till jaktstatistik har förbundet utvecklat portalen Viltdata, och ett urval av vetenskapliga arbeten som använt data från viltövervakningen redovisas på www.viltdata.se/vad-anvands-data-till/.

Jägarförbundet har samlat in avskjutningsstatistik sedan 1939. Detta gör att vi i Sverige har avskjutningsserier som är unikt långa i ett internationellt perspektiv.

FOTO: KENNETH JOHANSSON

VILTÖVERVAKNING

Avskjutning jaktåret 2018/2019

För merparten av arterna genomför Jägareförbundet skattningen av antal fällda djur utifrån data som rapporterats till förbundets viltövervakning.

Avskjutningen av varg, lodjur och björn baseras på de till länsstyrelserna inrapporterade djuren som fällts under licensjakten under innevarande jaktår. Dessa data publiceras på SVA:s hemsida (www.sva.se).

Avskjutningen av dal- och fjällripa baseras till övervägande del på den till länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län inrapporterade avskjutningen på statens mark ovan odlingsgränsen. Dessa värden adderas till den skattade avskjutningen nedan odlingsgränsen som Jägareförbundet står för.

Avskjutningen av mårddhund baseras på de av Mårddhundsprojektet kvalitetssäkrade och kända mårddhundar som avlivats under året. Avskjutningen av älg baseras på inrapporterade älgar till länsstyrelsen (www.algdata.se).

Beräkning av avskjutningens utveckling

Årlig genomsnittlig tillväxt i ett 30-års och 10-årsperspektiv har beräknats för de viltarter där avskjutningen skattas samt för älg. Naturliga logaritmer har beräknats för avskjutningsdata och linjära regressioner har sedan anpassats till serier med logaritmerade avskjutningsdata. När lutningskoefficienten i regressionen varit signifikant skild från noll har en trend påvisats, där ett plustecken visar att avskjutningen ökat och ett minustecken att den minskat. I de fall lutningskoefficienten inte varit skild från noll har avskjutningen angivits som stabil. Den genomsnittliga årliga tillväxttakten har beräknats utifrån regressionens värden.

Förutom för björn, lodjur, varg (anmäls till länsstyrelsen), mufflon (ej tillräckliga dataserier) och mårddhund (data från mårddhundsprojektet) saknas beräkningar för dal- och fjällripa samt gräsand, fasan, och rapphöna. Se särskilda kommentarer för dessa arter.

Avskjutningen av älg baseras på inrapporterade älgar till länsstyrelsen. Avskjutningen av rådjur skattas av Jägareförbundet utifrån de data som rapporteras till förbundets viltövervakning.

FOTO: KENNETH JOHANSSON

Art	Fällda	Årlig tillväxt (%)		Kommentar
	2018/19	30 år	10 år	
Klövvt				
Dovvilt (hjort 25%, hind 32%, kalv 43%)	50 449	+11	+10	Ökning då stammen både sprider sig och förtätas. De senaste åren har avskjutningen inom vissa områden ökat i syfte att minska koncentrationer, varför avskjutningen troligen inte helt speglar stammens utveckling.
Kronvilt (hjort 29%, hind 32%, kalv 39%)	11 267	+11	+9	Avskjutningen regleras av länsstyrelsen via planer. Den ökande trenden speglar att stammen både sprider sig och förtätas.
Mufflon	226			Lokal och sporadisk förekomst gör denna art svår att skatta. Avskjutningen sannolikt underskattad.
Rådjur (bock 50%, get 23%, kid 27%)	99 165	-5	stabil	På lång sikt en minskning sedan toppåren under rävskaften. Under senaste perioden har jaktuttaget varit stabilt.
Vildsvin (galt 27%, suga 17%, kulting/årsgris 56%)	112 352	+22	+7	Trenden speglar en ökning sedan riksdagen 1988 beslutade att arten ingår i den svenska faunan. Ökningen har avstannat de senaste åren även om spridningen fortsätter.
Älg (tjur 30%, ko/kviga 28%, kalv 42%)	83 059	-1	-1	Avskjutningen beslutas av länsstyrelsen via tilldelning och avskjutningsplaner. Den långsiktigt minskande trenden speglar en minskande population, vilket också varit förvaltningens mål.
Övriga däggdjur				
Bisam	47	-11	-25	Minskat av okänd orsak sedan en topp för 30 år sedan. Under senare år klassad som en invasiv art som ska utrotas inom EU. Jägareförbundet deltar i projekt på uppdrag av Naturvårdsverket.
Björn	290			Antal djur som får fällas i licensjakten beslutas av länsstyrelsen.
Bäver	7 263	+2	stabil	Långsiktigt ökande trend på grund av återetablering.
Fälthare	22 279	-5	-5	Trenden speglar troligen både en minskande stam och en minskad jakt, se särskild bilaga.
Grävling	22 727	stabil	stabil	Avskjutningen varierar relativt kraftigt mellan enskilda år, men uppvisar ingen trend över längre tid.
Iller	2 138	-3	-6	Trenden kan eventuellt spegla en minskad stam, då det finns tecken på minskning i delar av Västeuropa.
Lodjur	69			Antal djur som får fällas i licensjakten beslutas av länsstyrelsen.
Mink	5 132	-17	-7	Trenden speglar troligen delvis en minskande population. Är införd i Sverige. Artdatabanken har bedömt att den har hög invasionspotential med stora ekologiska risker. En minskning kan därför ses som önskvärd.
Mård	10 962	-2	+3	På lång sikt en minskning som troligen är kopplad till rödrevens återhämtning efter rävskaften, trenden har brutits på senare tid.
Mårdhund	13			Främmande art där förvaltningens mål är att förhindra etablering. Minskad avskjutning över tid speglar troligen ett minskat antal djur.
Rödräv	58 504	+3	stabil	På lång sikt en ökning som speglar populationens återhämtning efter en skabbepidemi på 1980-talet.
Skogshare	14 215	-7	-7	Trenden speglar troligen både en minskande stam och en minskad jakt, se särskild bilaga.
Varg	0			Antal djur som får fällas i licensjakten beslutas av länsstyrelsen.
Vildkanin	9 113	-5	stabil	På lång sikt en minskande trend som delvis kan bero på införseln av kaninpestviruset myxomatos.

VILTÖVERVAKNING

Art	Fällda	Årlig tillväxt (%)		Kommentar
	2018/19	30 år	10 år	
Fåglar				
Alfågel	6	-23	-19	Trenden speglar främst minskande jakt.
Björktrast	724	stabil	stabil	Relativt låga antal medför att trenden är svår att tyda. De häckande bestånden minskar men populationen är så stor att avskjutningen knappast påverkar.
Bläsand	570	-7	stabil	Trenden speglar främst minskande jakt. Räkningar i september visar på ökande antal medan index för häckande bestånd minskar.
Bläsgås	515	stabil	stabil	För låga antal för att kunna fastställa någon trend. Populationen i tillväxt.
Dalripa	30 017			Se särskild kommentar.
Ejder	571	-8	-13	Trenden speglar minskad jakt och minskande populationer. Jaktens omfattning minskar snabbt som ett svar på skärgårdsjägares oro för beståndens utveckling.
Fasan	14 965			Utsättningar påverkar både skattning av antal och trender. Se särskild kommentar.
Fiskmås	5 323	-3	stabil	Trend speglar förmodligen långsamt minskande populationer.
Fjällripa	7 306			Se särskild kommentar.
Grågås	23 314	+7	stabil	Ökad avskjutning på grund av ökande populationer. Under senare år ett stabilt jaktuttag trots fortsatt ökande populationer vilket kan tolkas som att jakten inte förmår bromsa tillväxten.
Gråtrut	2 133	-5	stabil	Skjuts främst under jakt vid soptippar och liknande. Antalen beror till stor del på rapporter från enskilda jägare vilket medför stora variationer mellan år. Populationen minskande.
Gräsand	87 575			Utsättningar påverkar både skattningar och antal och trender. Se särskild kommentar.
Havstrut	794	-7	stabil	Trenden speglar minskad jakt och minskande populationer.
Järpe	7 697	-4	-8	Trenden speglar främst minskad jakt.
Kaja	67 074	+4	stabil	Trend speglar ökande populationer.

Gräsand, fasan och rapphöna

Gräsand, fasan och rapphöna är tre arter där man sätter ut fåglar som sedan jagas samma år. Vid dessa jakter skjuts ofta stora antal fåglar på relativt små arealer vilket påverkar avskjutningsstatistiken påtagligt. Olika metoder har använts för att bearbeta data med hänsyn till utsatta fåglar som fälls, så att skattningen ska vara representativ för avskjutningen av vilda fåglar. Detta arbete pågår fortfarande och avsaknaden av trendmått för dessa arter är en följd av stora variationer i data, som i sig är ett resultat av utsättningarnas effekter på statistiken. Arbetet med att hitta bästa möjliga sätt att statistiskt behandla data för dessa tre arter fortgår.

FOTO RAPPHÖNS: MOSTPHOTOS

Art	Fällda	Årlig tillväxt (%)		Kommentar
	2018/19	30 år	10 år	
Fåglar				
Kanadagås	19 345	stabil	-6	Under senasre år minskande population och jaktuttag. Jakten reglerar idag populationen.
Knipa	3 324	-4	stabil	Trenden speglar minskad jakt. Stor häckande population i svag minskning. Räkningar vintertid visar på ökande antal.
Kricka	4 808	-3	stabil	Trend speglar minskad jakt och möjligen minskande populationer.
Kråka	44 357	-2	-6	Trend speglar troligen minskande populationer.
Morkulla	900	-12	-5	Trend speglar främst förändringar i jakttid.
Nötskrika	14 992	stabil	-10	Stabil trend trots svag minskning i populationer.
Orre	32 085	-2	-8	Trend speglar populationsutveckling samt minskad jakt i södra Sverige.
Rapphöna	3 083			Utsättningar påverkar både skattning av antal och trender. Se särskild kommentar.
Ringduva	43 641	stabil	stabil	Ingen trend trots växande population vilket möjligen tyder på minskad jakt. Förändringar i jakttider har stor inverkan på historiska jämförelser.
Råka	4 215	stabil	stabil	Ingen trend i avskjutningen, speglar relativt stabila populationer.
Sjöorre	19	-8	stabil	Trenden speglar minskad jakt.
Skata	34 673	stabil	stabil	Ingen trend i avskjutningen och långsamt minskande populationer.
Småskrake	165	-8	stabil	Trend speglar främst minskad jakt men också minskande populationer.
Stadsduva	4 530	+6	-8	Populationen stabil vilket speglas i avskjutningen.
Storskrake	647	-7	-16	Trenden speglar minskad jakt.
Sädgås	3 547	-2	stabil	Låga antal och stora årsvisa variationer gör trend svårtydd. Räkningar av sädgäss ger en splittrad bild. Se särskild kommentar.
Tjäder	31 582	-1	stabil	Populationen relativt stabil. Trenden speglar främst minskad jakt i södra Sverige.
Vigg	852	-6	stabil	Trenden speglar minskad jakt.

FOTO FJÄLLRIPA: KENNETH JOHANSSON

Dalripa och fjällripa

Länsstyrelserna sköter insamlingen av statistik från jakt på statens mark ovan odlingsgränsen. Data för dessa områden saknas för flera år under 2000-talet vilket kan härledas till insamlingstekniska svårigheter hos länsstyrelserna och bristfälligt utbyte av data med Jägareförbundets Viltövervakning. Enligt Svensk Fågeltaxering uppvisar dalripan en negativ populationsutveckling under senare tid medan fjällripan ökar eller är stabil. Troligen finns också en korrelation mellan dessa två arters variation mellan åren då fjällripor ofta, men med flera undantag, skjuts under jakt som egentligen riktas efter dalripan.

VILTÖVERVAKNING

Skattning av viltstammarnas storlek

Det finns ett begränsat urval av metoder att använda för att skatta ett absolut mått eller index på tätheten av olika viltarter. Avskjutningsstatistik är den mest använda metoden inom viltbiologin, mycket beroende på att det är jämförelsevis enkelt och billigt att samla in data. Metoden bygger dock på antagandet att uttaget ur viltpopulationerna i genomsnitt är proportionellt mot antalet djur. Det är därför värdefullt med kompletterande metoder, som kan användas för att verifiera resultaten från avskjutningsstatistiken eller öka precisionen i skattningarna.

Jägareförbundet har under flera år arbetat för att införa metoder som ger skattningar av tätheter eller trender, och har infört spillningsinventering av älg och rådjur i klövviltförvaltningen. Spillningsinventering används även tillsammans med fångst-återfångstmetodik som bygger på individidentifiering (till exempel björnar och DNA från insamlad spillning).

Den etablerade metoden att räkna antalet älgar som observeras av jägare under den inledande delen av älgjakten (älgobs) har sedan jaktåret 2016/2017 kompletterats med observationsinventeringar av kronvilt. En ny metod, klövviltobs, där även vildsvin, dovvilt och rådjur ingår har testats under tre jaktår i tre utvalda områden. Metoden kommer att utvärderas av SLU inom projekt Beyond Moose. Observationer av björnar under älgjakten är en etablerad metod och förbundet utvärderar nu om även observationer av lodjur kan användas på samma sätt.

Det är en styrka om det finns tillgång till flera, av varandra oberoende, data. Svensk Fågeltaxering (www.fageltaxering.lu.se) är exempel på sådana oberoende dataset. Som exempel visas till höger en graf med den skattade avskjutningen (staplar) och fågelindex (röd linje) för orre. De båda dataseten följer varandra väl och slutsatsen blir att orrar faller i proportion till populationens storlek, och att den skattade avskjutningen därmed väl speglar populationens utveckling.

Regionala rapporter

Från och med jaktåret 2017/2018 framställs länsvisa avskjutningsrapporter för samtliga län. I rapporterna, som kan ha olika fokus beroende på lokala förutsättningar, redovisas de viktigaste jaktliga förhållandena baserat på förbundets avskjutningsstatistik.

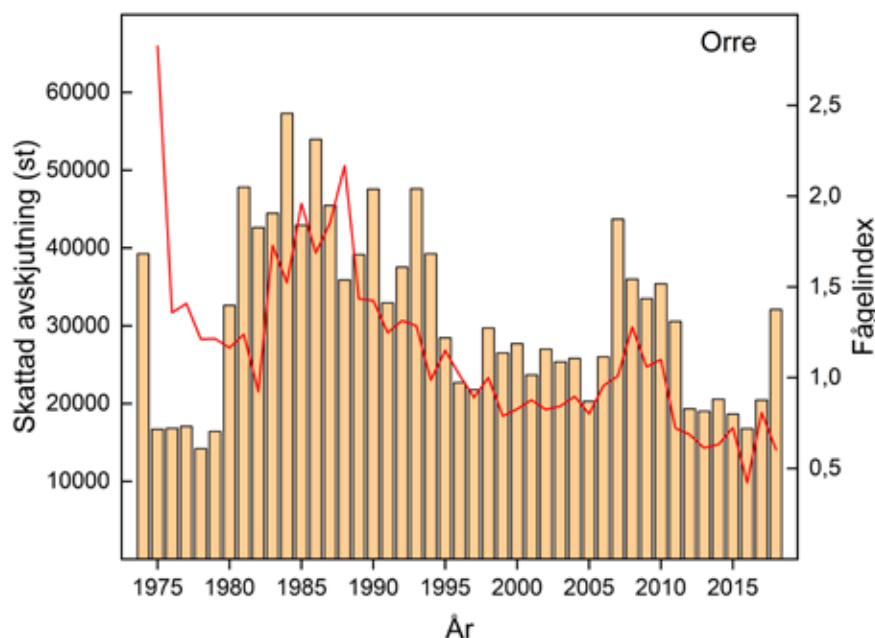
Samtliga länsvisa rapporter för jaktåren 2017/2018 och 2018/2019

finns på www.viltdata.se/avskjutningsrapporter och tre rapporter, för Kronoberg, Uppsala och Norrbotten, bifogas som exempel. Därmed utgår den tidigare regionala redovisningen av viltstammarnas status.

FOTO: ONDREJ PROSICKY/MOSTPHOTOS

Hur lokal och regional övervakning av vildsvinsförekomst kan ske

Webbsidan Vildsvinsbarometern utgör Jägareförbundets huvudsakliga plattform för information och rådgivning för att kontrollera vildsvinsstammen. Förutom data om avskjutning och trafikolyckor med vildsvin ger förbundet på månadsbasis uppdaterade råd till jägarna angående vildsvinsstammen och vilka förvaltningsåtgärder som krävs.

Baserat på en sammanvägning av befintliga data och en prognos över utvecklingen markeras respektive län med en färg varje månad. Vid stora förändringar eller ny kunskap kan ändring ske oftare än så. Grön innebär normal uppmärksamhet, gul motsvarar måttlig uppmärksamhet medan röd indikerar att stor uppmärksamhet och extra beredskap/åtgärder krävs av jägarna i området. Ett län kan markeras med röd färg när till exempel ovanligt stor reproduktion observerats eller jordbruksgrödor går in i mjölkmodnad.

Vildsvinsbarometerens utformning är att göra en bedömning om kommande månad. Det arbetssättet har bestått och förbundet gör bedömningen att det är rätt metod för bästa information och rådgivning. Länsansvarig jaktvårdskonsulent samlar in kunskap om nuvarande vildsvinsläge genom avstämning med markägare och vildsvinsansvariga i jaktvårdskretsarna. Tillsammans med övriga data och jaktvårdskonsulentens kunskap om länet ligger detta till grund för bedömningen för den kommande månaden.

2019 besöktes webbsidan av 23 665 unika besökare, nästan dubbelt så många jämfört med 2018 då webbsidan hade 12 623 unika besökare.

VILTÖVERVAKNING

Viltsjukdomar

- övervakning och linjeorganisation

Enligt Jakt- och viltvårdsuppdraget ska Jägareförbundets viltövervakning innefatta en "effektiv organisation som på förfrågan kan bistå myndigheter med att sprida information om sjukdomar hos vilt och med insatser i samband med provtagning". Vid misstänkta sjukdomsutbrott av till exempel CWD (Chronic Wasting Disease) eller afrikansk svinpest har myndigheterna dessutom ett behov av snabb mobilisering och i denna ska förbundet kunna medverka.

För att möta dessa behov består Jägareförbundets linjeorganisation för sjukdomsövervakning av två delar: löpande verksamhet och en beredskapsorganisation. Inom den löpande verksamheten upprätthåller och sprider Jägareförbundet kunskap till jägare och allmänhet om viltsjukdomar, inklusive ny forskning, övervakning och förebyggande åtgärder. Denna förmedlas via exempelvis hemsidan, sociala medier, seminarier och faktablad.

För att bidra till den generella viltsjukdomsövervakningen, som till stor del baseras på löpande undersökning av avlivade sjuka djur samt upphittade självdöda djur (fallvilt), samarbetar förbundet med Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Det innebär att samtliga lokalkontor har ett lager av provtagningsmateriel att tillhandahålla till den som har fallvilt att skicka in.

Jägareförbundets beredskapsorganisation aktiveras vid riktade undersökningar som kräver en systematisk och omfattande insamling av prover, exempelvis för att kartlägga ett sjukdomsutbrott, eller vid snabb mobilisering för att bekämpa ett sjukdomsutbrott. Detta kräver en hög grad av flexibilitet, eftersom behovet inte går att förutse utan kan uppstå närsomhelst på lokal, regional eller nationell skala. Medel för sådana riktade insatser kan därför inte ingå i förbundets ordinarie budget, utan måste tillföras då behov uppstår.

När beredskapsorganisationen aktiveras samordnas arbetet av Nationella kansliet, men fältverksamheten leds och genomförs av länsansvarig jaktvårdskonsulent med stöd av regionchef. I det praktiska arbetet bidrar även förbundets förtroendevalda och medlemmar. I akuta eller mer angelägna situationer kan information skickas direkt till 13 000 jaktlag via mejl/sms i viltövervakningens datasystem Viltdata.

Under 2019 har CWD och afrikansk svinpest varit fokus för Jägareförbundets sjukdomsövervakningsarbete. Detta eftersom de första svenska fallen av CWD upptäcktes våren 2019, samtidigt som afrikansk svinpest fortsatt sprider sig i Europa och Asien. Förbundet uppdaterar löpande informationen om dessa sjukdomar på viltsjukdomsportalen på hemsidan (www.jagareforbundet.se/vilt/viltsjukdomar/). Utöver grundläggande fakta finns länkar till tidigare nyheter och myndigheters hemsidor. Inför starten på jaktåret 2019/2020 inkluderades dessutom en text om sjukdomsövervakningen, CWD och afrikansk svinpest i den tryckta jakttidtabellen som distribueras till förbundets medlemmar.

Chronic Wasting Disease (CWD)

CWD är en dödlig prionsjukdom som drabbar hjortdjur. Den klassiska formen av sjukdomen upptäcktes i USA på 1960-talet. Den smittar vid direktkontakt mellan djur samt via miljön. Miljösmittan uppkommer genom att ett infekterat djur utsöndrar prioner via exempelvis urin, avföring och saliv. Dessa kontaminerar mark och vegetation och kan sedan infektera friska djur som får i sig smittan via mun eller näsborrar. Klassisk CWD har de senaste decennierna spridits till över 20 delstater och provinser i Nordamerika.

I Europa upptäcktes de första fallen av klassisk CWD i Norge 2016. Som en följd av detta inledde Norge ett omfattande övervakningsprogram. Vid utgången av 2019 hade totalt 97 938 hjortdjur provtagits, inklusive 37 488 tamrenar. Klassisk CWD har endast påträffats hos vildren i norska Nordfjella. Den drabbade populationen har avlivats, men övervakningen fortsätter för att klargöra om man därmed lyckats utrota sjukdomen.

Inom ramen för övervakningsprogrammet har Norge identifierat en ny variant av sjukdomen, så kallad atypisk CWD. Till skillnad från klassisk CWD har atypisk CWD hittills påträffats endast hos mycket gamla hjortdjur och prionerna är inte spridda i det drabbade djurets kropp utan verkar enbart finnas i hjärnan. Inom forskningen arbetar man efter hypotesen att atypisk CWD i sällsynta fall uppkommer spontant hos gamla djur, som en slags åldersförändring. Atypisk CWD skulle då inte behöva smitta på samma sätt som klassisk CWD, eftersom det är mycket osannolikt att ett friskt hjortdjur kommer i kontakt med prioner så länge de bara finns i det sjuka djurets hjärna.

I Sverige pågår under 2018-2020 ett EU-finansierat övervakningsprogram för CWD, i enlighet med ett beslut fattat av European Food Safety Authority. Totalt ska 2 750 vilda hjortdjur provtas. Proverna ska i första hand komma från högriskdjur, det vill säga djur som hittats döda, avlivats på grund av sjukdomssymptom, dödats i trafiken eller kasserats efter jakt på grund av sjukdom. Om det finns CWD i ett område är andelen drabbade djur högre i dessa grupper, vilket innebär att man vid en begränsad provtagningsinsats har större chans att påvisa sjukdomen om man fokuserar på högriskdjur snarare än djur som fälls vid ordinarie jakt.

I Sverige pågår under 2018–2020 ett EU-finansierat övervakningsprogram för Chronic Wasting Disease (CWD). Totalt ska 2 750 vilda hjortdjur provtas.

FOTO: ALLAN WALLBERG/
MOSTPHOTOS

VILTÖVERVAKNING

Jägareförbundet har kontinuerligt informerat om övervakningsprogrammet för att uppmärksamma jägare på att högriskdjur ska provtas, särskilt inför älgjaktstart då extra många jägare rör sig i skog och mark. Inför älgjaktstart 2019 spreds denna information inte bara via hemsidan och sociala medier, utan också direkt till omkring 13 000 jaktlagsrapportörer via Viltdata, samt via mejl till personer som genomgått förbundets viltundersökarutbildning. Den intensifierade informationsinsatsen gjordes eftersom den EU-finansierade övervakningen av CWD går mot sitt slut.

Tack vare engagerade lokala företrädare för Jägareförbundet genomfördes provtagning av älgar som observerades med sjukdomssymptom och avlivades under vintervintern runt Arjeplog. Två av dessa testade positivt för CWD. Ett intensivt arbete påbörjades från myndigheternas sida och ett stormöte genomfördes i Arjeplog i maj. Under sommaren togs beslut om en fullskalig provtagning av samtliga vuxna älgar som fälls vid jakt inom kommunerna Arjeplog och Arvidsjaur (ÄFO 3). Två nya stormöten med utbildning och utdelning av material skedde i augusti.

Under hösten samlades prover in från över 600 älgar i ÄFO 3 varav ytterligare en visade ett positivt provresultat. Samtliga tre älgar som visat positivt resultat har haft den atypiska varianten av CWD. Den praktiska hanteringen och insamlandet av prover blev en framgång tack vare starkt engagerade förtroendevalda i Jägareförbundet inom området. Det visar att en framgångsrik sjukdomsövervakning är beroende av ideella krafter och också vikten av att vårda dessa både inom Jägareförbundet och från myndigheternas sida.

För att öka antalet provtagna högriskdjur har myndigheter med ansvar för CWD-övervakning uttryckt önskemål om insamling av vävnadsprover i samband med eftersök av trafikskadat vilt. Fördelarna med just denna insamling är den kan ske året runt, samtidigt som fler djur dör i viltolyckor än påträffas sjuka eller döda i naturen.

Under året har förbundet därför bistått myndigheter för att försöka få till stånd sådan insamling och övervakning. Det har inneburit ett flertal överläggningar med Polismyndigheten, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Statens jordbruksverk. Både i form av fysiska möten, möten på distans och i form av brev. Dessutom har förbundet i samverkan med SVA tagit fram och sänt ut informationsmaterial till drygt 4 000 trafikeftersöksjägare utspridda över hela landet.

Jägareförbundets CWD-information har uppdaterats kontinuerligt och finns samlad på viltsjukdomsportalen (<https://jagareforbundet.se/vilt/viltsjukdomar/cwd-chronic-wasting-disease/>). Under 2019 har det i synnerhet tillkommit information om de svenska CWD-fallen samt de två huvudvarianterna av sjukdomen. Detta eftersom forskning kring klassisk och atypisk CWD är pågående, samtidigt som kunskapsläget har stor betydelse för jägarnas och allmänhetens förståelse av CWD-situationen i Skandinavien.

Representanter för Jägareförbundet har deltagit som talare på ett CWD-seminarium arrangerat av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i mars 2019. Information och diskussion om CWD var också en av aktiviteterna på förbundets kretskonferens i Norrbotten i november, inte minst för att fånga upp erfarenheter från höstens utvidgade provtagning i Arvidsjaur/Arjeplog som kan vara viktiga i den framtida viltsjukdomsövervakningen.

Provtagningskit för Chronic Wasting Disease (CWD). Under hösten togs prov av samtliga vuxna älgar som fälldes vid jakt inom kommunerna Arjeplog och Arvidsjaur (ÄFO 3).

FOTO: LARS-HENRIK ANDERSSON

Afrikansk svinpest

Afrikansk svinpest är en virussjukdom som infekterar vildsvin och tamgris. Dödligheten är drygt 90 procent och det finns inget botemedel eller vaccin. Sjukdomen sprider sig nu på bred front i östra EU. Det har även skett punktintroduktioner bortom spridningszonen, under 2017 i Tjeckien, 2018 i Belgien och 2019 i västra Polen.

Punktintroduktioner sker när viruset av misstag får en långväga spridning genom transporter av exempelvis kontaminerat matavfall eller infekterade djur, eller på andra sätt via människan (till exempel genom kontaminerade kläder, skor eller fordon). På grund av Sveriges geografiska läge kan ett eventuellt svinpestutbrott endast orsakas av en punktintroduktion. Det är därför viktigt att arbeta förebyggande.

Förbundet bevakar utvecklingen och har i viltsjukdomsportalen och via sina andra kanaler kontinuerligt informerat om förebyggande åtgärder som jägare bör vidta när de återvänder till Sverige efter en jaktresa utomlands (<https://jagareforbundet.se/vilt/viltsjukdomar/afrikansk-svinpest/>).

Om de förebyggande åtgärderna skulle misslyckas och en punktintroduktion ändå sker kommer utbrottet att kräva en omfattande bekämpning. Förbundet har under 2019 ingått i den arbetsgrupp som arbetar med Jordbruksverket och SVA för att ta fram en beredskapsplan för afrikansk svinpest. Förbundet deltog även vid epizooti-seminariet Gyllenborste i syfte att, tillsammans med andra aktörer, öva på ett utbrott av afrikansk svinpest. Förbundet berättade vad vi kan göra för att bekämpa ett eventuellt utbrott i Sverige.

Om ett utbrott sker i vildsvinsstammen kommer bekämpningen att kräva en tillfällig, lokal utrotning av vildsvinen i det drabbade området. Detta kommer att kräva de lokala jägarnas stöd och arbetsinsats. Förbundet har börjat informera om detta i syfte att öka medvetenheten, och därmed förhoppningsvis acceptansen, för de planerade åtgärderna. (<https://jagareforbundet.se/vilt/viltnyheter/2018/12/sa-kan-vildsvinen-raddas-om-svinpesten-nar-sverige/>).

Förbundet ingår också som samarbetspartner i ett treårigt Formasfinansierat forskningsprojekt om afrikansk svinpest som syftar till att undersöka möjliga åtgärder för att hejda en eventuell smittspridning i Sverige.

Jägarförbundet har under 2019 ingått i den samverkansgrupp som arbetar med Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt för att ta fram en beredskapsplan för afrikansk svinpest.

FOTO: MOSTPHOTOS

4. KLÖVVILTFÖRVALTNING

Mål

- En med avseende på ålder och kön väl sammansatt klövviltstam i balans med betestillgång och rovdjursförekomst har uppnåtts genom stöd och samordning av strategiskt och operativt förvaltningsarbete på lokal nivå.

Uppdrag

Svenska Jägareförbundet ska bidra till en adaptiv klövviltförvaltning. Förbundet ska på förfrågan föreslå lämpliga förvaltningsstrategier. Förbundet ska även bistå med en objektiv tolkning av genomförda inventeringar och insamlad biologisk data. Förbundet ska medverka till att stärka kunskapsnivån genom att tillhandahålla kunskaper och kompetens om förvaltning av klövvilt, däribland en långsiktig modell för hur klövviltsskadorna kan begränsas inom jord- respektive skogsbruket.

Återrapportering

Svenska Jägareförbundet ska redovisa:

- Arbetet inom verksamhetsområdet och de resultat som har uppnåtts.

Förvaltningsstrategi för kronvilt, dovvilt och rådjur

Kronviltet är en av de svåraste viltarterna att förvalta på grund av sin komplexa biologi och brunstplatser som ofta ligger långt utanför deras stora hemområden samt de skador de kan orsaka på framförallt granskog. Jägareförbundet bedömer fortsatt att det mest lämpliga sättet att förvalta kronvilt är inom älgförvaltningsområden och i samklang med dagens älgförvaltning. Önskvärt vore om älgförvaltningsgrupperna, förutom älgen, också kunde administrera kronviltet. Vi har under de senaste åren kunnat identifiera ett antal kronskötselområden, såväl som hela förvaltningsområden, som enligt sina planer velat sänka tätheten av kronvilt och även gjort så inom ramarna för ordinarie jakttid. Detta visar att förvaltningssystemet fungerar avseende reglering av stammen. Den enskilde markägaren eller brukaren kan dock få kännbara skador av kronvilt även vid låga tätheter av arten.

En stor brist i förvaltningen av kron- och dovvilt är fortsatt att metodik för, samt kvantifiering av skadebilden saknas. Förbundet följer framtagandet av ny kunskap och bidrar till att sprida den till samtliga berörda i förvaltningen. En nackdel är att det fortfarande inte pågår något arbete med att ta fram metoder och förvaltningsunderlag vad gäller skadebilden, vilket är nödvändigt för en fungerande förvaltning. Förbundet anser att kunskapen måste bli större för att förstå orsaken till de skador viltet orsakar samt vilka åtgärder som når bäst effekt för att minska dessa. Idag tolkas den kunskap som finns på olika sätt, vilket leder till att samstämmighet kring orsak och verkan saknas. Under 2019 har en dialogprocess med Lantbrukarnas riksförbund (LRF) förts för att föra frågan framåt.

Möjligheten till skyddsjakt efter dov- och kronkalv på "enskilds initiativ" enligt bilaga 4 JF orsakar fortsatt mycket frågor. Det har skapat problem som skiljer sig åt mellan kron- och dovvilt. För kronviltet skapar det en förvaltningsutmaning eftersom dessa kalvar bör avräknas från den ordinarie beräknade avskjutningen enligt skötselplan.

Jägareförbundet bedömer fortsatt att det mest lämpliga sättet att förvalta kronvilt är inom älgförvaltningsområden och i samklang med dagens älgförvaltning.

FOTO: MOSTPHOTOS

Likaså råder det en kunskapsbrist avseende rapporteringsplikten till länsstyrelserna av fällda djur avseende kronvilt. När det gäller dovilt har det inneburit en utmaning för de områden där en frivillig samverkan kommit igång. Förbundet är av uppfattningen att viltstammar ska regleras under ordinarie jakttid och att skyddsjakt ska användas vid behov när andra lösningar inte fungerar. Förbundet har och kommer att fortsätta dialogen med andra intressen i frågan för att upprätthålla den frivilliga samverkan som finns för en bättre förvaltning.

Sedan tidigare har förbundet en uppskattad kronviltsutbildning och under året har arbetet med framtagandet av en doviltsutbildning slutförts. De båda utbildningarna syftar till att öka kunskaperna om respektive art avseende biologi, förvaltning samt deras påverkan på agrara näringar.

Det arbete, som inleddes under 2017, med att ta fram en rådjursutbildning föll väl ut och ett flertal utbildningar har genomförts under 2019. Särskilt på Gotland som saknar övrigt klövvilt och där rådjursstammen ökat starkt har ett stort behov av fortbildning funnits. Till skillnad från älg och kronvilt råder allmän jakt på rådjur, vilket gör att jägarna har ett än större ansvar för förvaltningen på jaktlagsnivå. Förbundets mål med utbildningen är att ge jägarna verktyg för att höja rådjursstammens kvalitet, jaga mer där det behövs, med mera.

Som i de flesta utbildningar förbundet har förespråkar vi en lokal förvaltning med förankring i gemensamma mål. Samtliga utbildningar erbjuds aktivt till aktörer och myndigheter i systemet. Fokus ligger dock på älgförvaltningsområden och ingående skötselområden.

En doviltsutbildning har tagits fram under 2019. Den syftar till att öka kunskaperna om arten avseende biologi, förvaltning samt doviltens påverkan på agrara näringar.

FOTO: MOSTPHOTOS

KLÖVVILTFÖRVALTNING

Förvaltningsstrategier – vildsvin, hållbar samverkan

Den skattade avskjutningen av vildsvin 2018/2019 var i princip oförändrad med drygt 112 000 fällda svin jämfört med 114 000 föregående jaktår. Goda födobetingelser på många håll i landet de senaste åren har inneburit att förbundet har framhållit för landets jägare att en ökad jakt är nödvändig. Milda vintrar gynnar vildsvinen, ökar skadebilden avseende bökskador under vinterhalvåret samt försvårar beskattningen.

Rådgivningsinsatserna sker på flera sätt, länsansvariga konsulenter har ett stort antal enskilda kontakter med jägare i olika ärenden. Vid dessa tillfällen är en ökad jakt på vildsvin en viktig fråga. Vidare genomförs möten på jaktvårdskrets- samt älg-skötselnivå där flera sakfrågor avhandlas bland annat behovet av ökad vildsvinsjakt. Förutom allt fler fällda djur är det positivt att andelen fällda vildsvin yngre än ett år ökar i avskjutningen vilken är ett generellt och tydligt råd i vildsvinsförvaltningen. Rådgivningen är emellertid differentierad beroende av den lokala och regionala situationen.

Jakt är en mycket viktig förvaltningsåtgärd men jaktens inriktning bör variera beroende av önskat resultat. Lokalt och regionalt sker en omfattande samverkan med jordbruket, främst LRF där temakvällar och andra former av utbildningsinsatser sker gemensamt. Under 2019 har det genomförts temakvällar för alla klövvilt med totalt 6 383 deltagare. Förutom den viktiga lokala samverkan som i stor utsträckning behandlar direkta förvaltningsåtgärder sker en mer övergripande samverkan på regional nivå med jordbruksrelaterade intressen. Där avhandlas inte bara övergripande vildsvinsrelaterade strategier utan även andra områden såsom storfåglar och hjortvilt. Förutom detta bedrivs särskilda vildsvinsjaktutbildningar på flera platser i landet.

Vildsvinshjälp

Är du Lantbrukare och behöver hjälp med vildsvinsjakten på dina grödor?
Eller intresserad jägare som vill hjälpa till?

Klicka dig vidare via respektive ruta!

Läs mer om
Vildsvinshjälp

För lantbrukare

Är du lantbrukare och behöver hjälp med vildsvinsjakten?

För jägare

Är du jägare och vill hjälpa till?

Under året har Jägareförbundet lanserat tjänsten "Vildsvinshjälp" med syftet att erbjuda skadedrabbade markägare kontakt med jägare som är intresserade av att jaga vildsvin. Under året har 69 markägare anmält sig till tjänsten för att få hjälp med vildsvinsjakt och samtliga har fått hjälp med kontaktuppgifter inom någon dag. Samtidigt är över 1 600 jägare anmälda som intresserade att hjälpa utsatta. Förbundet bedömde när tjänsten lanserades att efterfrågan skulle vara långt större utifrån opinionen kring vildsvinens påverkan på lantbruk men ännu så länge har det varit relativt få anmällda. De flesta markägare som anmäler är dessutom ägare av små fastigheter som lantliga tomter eller hästgårdar.

Mörkerriktmedel vid jakt efter vildsvin tilläts från maj månad 2019 efter ändringsbeslut i jaktlagstiftningen. Då teknikutvecklingen går fort inom området samt många saknar erfarenhet av utrustningen har förbundet genomfört en internutbildning i ämnet. Detta för att vår personal ska kunna ge adekvat rådgivning till jägarkåren avseende lämpligt handhavande kopplat till etik samt, och primärt, säkerhet.

En stor utmaning inom vildsvinsförvaltningen är att åstadkomma samverkan inom tillräckligt stora geografiska områden där olika förvaltande och skadeförebyggande åtgärder planeras och genomförs i samförstånd mellan olika intresseområden. Detta målområde är ett av tre viktiga målområden i Handlingsplan vildsvin som Jägarförbundet utarbetade under 2017 och som varit ett viktigt inslag i det arbete som förbundets jaktvårdskonsulenter bedrivit avseende rådgivning och utbildning avseende vildsvinsförvaltningen under 2019.

Utveckling av inventeringsmetoder

Det är nu fritt fram och lagligt att sätta upp viltkameror på jaktmarken och de är inte längre tillståndspliktiga för privatpersoner. Denna lagändring öppnar nya möjligheter för viltövervakningen och möjligheten att använda jägarnas kamerabilder till systematisk viltövervakning. Som ett led i detta har förbundet inlett ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet för att utveckla inventeringen med stöd av de nya möjligheterna.

Utfodring

Tillgången till föda begränsar ofta vinteröverlevnaden och reproduktionen hos vilt. Genom en planerad utfodring är det möjligt att hålla stabila viltstammar, öka möjligheterna till jakt och minska viltets lidande. Jägarförbundet anser att viltstammarna ska regleras genom jakt, inte svält. Det ger både god etik och gott resursutnyttjande.

Samtidigt kan felaktig utfodring ge skador på grödor och skog, eller till och med vara skadlig för viltet. Det är viktigt att utfodring bedrivs på rätt sätt och sker i dialog med dem som kan beröras. Samarbete mellan angränsande jaktlag och markägare leder ofta till mindre konflikter och bättre resultat.

Enligt undersökningar från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ökade såväl andelen jägare som utfodrade vilt, som mängden foder de lade ut, från jaktåret 2008/2009 till jaktåret 2012/2013. Jaktåret 2016/2017 minskade utfodring åter till samma nivåer som 2009.

Under de senaste åren upplever vi att utfodringen har minskat. Det är framförallt utfodring med rotfrukter som minskat, men förekommer lokalt i framför allt Götaland. Följaktligen har jägarna ändrat sin utfodring i enlighet med Jägarförbundets råd och utfodringspolicy, när det gäller mängd och typ av foder. Sedan 2017 preciseras råden genom Handlingsplan vildsvin samt nya råd för utfodring som tagits fram vintern 2018-2019 - Utfodring av klövvilt.

5. VILT OCH TRAFIK

Mål

- Minska lidandet för trafikskadat vilt genom att till Polismyndigheten tillhandahålla kontaktuppgifter för kompetenta eftersöksekipage.

Uppdrag

Svenska Jägareförbundet ska tillhandahålla kontaktuppgifter till kompetenta jägare, som på förfrågan kan bistå myndigheter i samband med eftersök av trafikskadat vilt efter sammanstötning i trafik samt information om Naturvårdsverkets och Polismyndighetens föreskrifter om sådana eftersök.

Återrapportering

Svenska Jägareförbundet ska redovisa:

- Sitt arbete inom verksamhetsområdet och beskriva hur tillhandahållandet har skett under 2019.
- Förbrukade medel för att tillhandahålla uppdaterade kontaktuppgifter.
- Sina insatser för att utveckla och förbättra sin organisation för eftersök av vilt som skadats av spårbunden trafik.
- Uppgifter om antal eftersöksekipage som förbundet kunnat förmedla under året, antal eftersök dessa utfört och genomsnittlig tidsåtgång per eftersök under året i landet.

Arbete inom verksamhetsområdet

Under 2019 fortsatte Jägareförbundet att utveckla organisationen av jägare som åt Polismyndigheten utför uppdrag i samband med viltolyckor. Målsättningen är bästa möjliga djurskydd och säkrast möjliga arbetsmiljö. En stor utbildningsorganisation och ett kontinuerligt utvecklingsarbete är vad förbundet huvudsakligen använder för att nå målen. I detta arbete har personalen mött 541 personer.

Utbildning

Utbildningsorganisationen levererar kurstillfällen över hela landet och kurser av flera slag inom eftersöksområdet. Utbildningarna kompletterar varandra, både gällande tillgänglighet och inriktning.

Eftersöksutbildning - teori

Under 2019 hade kursen 667 deltagare. Polismyndigheten anser av arbetsmiljöskalet att denna utbildning bör tillhandahållas till alla som genomför trafikeftersök. För att kunna styrka genomgången utbildning får kursdeltagare ett digitalt kursintyg.

Eftersöksutbildning - praktik

I landet finns cirka 100 instruktörer för genomförandet av denna kurs. De arrangerar och leder kursen. Totalt har 426 utbildats. Kursen ger en bred förståelse för det praktiska eftersöksarbetet, med fokus på uppkarande och säkerhet. Den praktiska kursen omfattar minst 22 timmar.

Fortsättningskurs eftersök

Även detta är en kurs som förbundets instruktörer tillhandahåller. Kursen är en möjlighet till vidareutbildning, exempelvis för dem som genomfört Eftersöksutbildning - praktik. 21 personer gick denna kurs.

Instruktörsutbildning eftersök

En kurs med åtta deltagare genomfördes under 2019. Detta för att upprätthålla vår organisation av cirka 100 stycken eftersöksinstruktörer spridda över landet.

Specialsituationer eftersök

En specialiserad kurs för redan mycket skickliga eftersöksekipage. Ett antagningssystem säkerställer rätt målgrupp. Tanken är att kursdeltagarna ska bli bättre rustade för ovanliga och extrema situationer under eftersök. Under 2019 genomfördes ett utbildningstillfälle med nio deltagare.

Trafikeftersök stora rovdjur

Utbildningsverksamheten för trafikskadade stora rovdjur omfattade under 2019 tre utbildningstillfällen, involverade 49 personer. Förbundet samverkar här med Polismyndigheten, Skandinaviska björnprojektet, Scandinavian working dog institute, Viltskadecenter och Statens veterinärmedicinska anstalt.

Länsspecifika utbildningar

Under eftersök finns många risker att hantera, till exempel trafikmiljön och försiktighet vid avlossande av skott. I länen genomförs aktiviteter som syftar till säkrare genomförande och högre uppklärande. Under 2019 genomfördes detta i sex län. På ett övergripande plan kvalitetssäkras verksamheten från nationell nivå i förbundet.

Riktade utbildningsinsatser

Under 2019 har förbundet för NVR-uppdragstagarnas räkning ordnat följande utbildningsmöjligheter och stått för kostnaderna: Distansutbildningen *Eftersöksutbildning - teori* har erbjudits länens NVR-organisation. 13 av landets län har genomfört detta. Eftersöksskytte för skjutbiografer har lanserats. Ett helt nytt koncept där modern teknik exponerar situationer nära verkligheten.

Eftersöksskytte för skjutbiografer lanserades under 2019. Ett helt nytt koncept där modern teknik exponerar situationer nära verkligheten. Syftet är att stärka säkerhet och effektivitet under NVR-uppdrag.

VILT OCH TRAFIK

Organisation

Organisationen är inte bara talrik och geografiskt utspridd utan bygger också till stora delar på ideella krafter som förväntas samverka framgångsrikt med Polismyndigheten. Dessutom är verksamheten kringgärdad av omfattande regelverk som kan tolkas utifrån den enskilde användaren. Till de viktigare uppgifterna för jägarsidan hör att åt polismyndigheten tillhandahålla lämpliga eftersöksekipage.

Bemannning

Tillhandahållande av eftersöksekipage är ett arbete som främst utförs av samordningsansvariga lokalt och länsansvarig jägare. Samordningsansvarig lokalt ombesörjer, i samråd med länsansvarig jägare och polis, att behovet av kontaktpersoner och eftersöksjägares antal och kompetens uppfylls i dennes ansvarsområde. Kännedom om potentiella ekipage att rekrytera får läns- och samordningsansvariga för jägarna genom god kontaktyta med jägarorganisationerna lokalt och regionalt. Dessutom hjälper läns- och samordningsansvariga för jägarna till så att eftersöksjägare och kontaktpersoner har nödvändig information, utbildning och utrustning, genom till exempel fysiska möten, telefon- eller mailkontakt. Genomförande av årliga informationsmöten styrs av föreskrift, så även under 2019 har de allra flesta uppdragstagare i organisationen informerats och utbildats på detta sätt.

Registerhållning och kommunikation

Läns- och samordningsansvariga förser NVR:s databas med aktuella uppgifter på kontaktpersoner, eftersöksjägare och deras hundar. Dessutom förutsätts samordningsansvariga lokalt upprätthålla kommunikation med viktiga aktörer för att:

- Vara uppdaterad om hur jakträtten är fördelad.
- Hos jakträttshavare och allmänhet förebygga missförstånd om arbetet inom NVR.
- Stimulera till utveckling av eftersöksekipage genom att informera om utbildningar och andra aktiviteter inom området.
- Förebygga att NVR-uppdrag ges en felaktig exponering i exempelvis sociala medier.
- Ge information om frekventerade olycksplatser till älgförvaltningsgrupper eller andra som lokalt vill förebygga uppkomsten av viltolyckor.

Nyrekrytering av eftersöksekipage

Under 2017 kom förbundet i mål med ett nytt koncept för nyrekrytering av eftersöksekipage till NVR. Under 2019 har implementering av dessa nya regler inneburit ett stort arbete. Även om dessa regler är gemensamma för hela landet finns stora möjligheter att anpassa kraven till rådande förutsättningar i länen. Det är en anpassning som är avgörande för måluppfyllnaden av Vilt- och trafikuppdraget. Det som främst är nytt är att förmågan att spåra i lina respektive förmågan att använda lös hund, godkänns separat. Detta för att tydliggöra vikten av dem båda, samt peka ut vår målsättning vad gäller förmågan hos ekipagen. Denna ambitionshöjning skapar merarbete för de samordningsansvariga både lokalt och på länsnivå, men även för de enskilda eftersöksjägarna och kontaktpersonerna eftersom eftersöksekipagen ska granskas och dokumenteras. Dessutom tillkommer att man vid NVR-uppdrag i högre grad kommer behöva matcha mest lämpliga ekipage vid det enskilda tillfället.

Svenska Jägareförbundet organiserar arbetet med trafikeftersök på fem nivåer

Nationellt ansvarig för Vilt och trafik

Regionalt ansvarig för Vilt och trafik

Länsansvarig jägare i NVR

Samordningsansvarig lokalt i NVR

Kontaktpersoner och eftersöksjägare

Anpassningar till en förändrad omvärld

Satsningarna inom utbildning och organisation har delvis uppkommit för att möta en förändrad omvärld - med ett stigande antal viltolyckor och därmed en ökande andel uppdrag i riskabel miljö.

Den främsta orsaken till att viltolyckornas antal växer från år till år är att fordonstrafiken successivt ökar på höghastighetsnätet. Detta enligt Trafikverket (TRV). TRV har nu målet och en plan för att omkring mitten av 2030-talet ha halverat antalet viltolyckor.

En annan förändring i omvärlden är att antalet uppdrag föranledda av spårbunden trafik också successivt ökar. Detta är dock en effekt av att TRV:s rapportering av viltolyckor med spårbunden trafik sakta blir mer fungerande.

Förbundet bedömer att flera faktorer ligger bakom att fler och fler NVR-uppdrag sker i riskabel miljö. En är att trafikmängdens ökning stegras mer än genomsnittet i och omkring tätorterna beroende på dessa områdens ökade urbanisering, växande befolkning och ekonomiska tillväxt. Sannolikt finns också mekanismer som gör att viltet alltmer väljer att uppehålla sig i dessa områden där trafikmängden växer mest. Teorier som förklarar dessa mekanismer är att risken för angrepp av rovdjur är mindre på dessa lokaler samtidigt som de håller alltmer begärlig föda. Exempelvis är det numera gott om lodjur i de rådjursrika södra delarna av landet. Samtidigt har senare decenniers inriktning av växtodlingen, på såväl jordbruksmark som i bebyggelse, gynnat och tilldragit sig alltmer hjortvilt och vildsvin.

Som ovan nämnts ökar mängden uppdrag i riskabel miljö. Svårigheterna i att upprätthålla säkerhet och klara ut eftersöken uppkommer av riskerna från trafiken och vid skottlossning i bebyggda områden. Men också för att eftersöksjägarna, från allmänheten, upplever en minskad förståelse för sitt samhällsuppdrag. Det kan yttra sig i exempelvis riskfyllt körsätt när eftersöksjägaren arbetar vid vägen eller i form av direkta hot eller skadegörelse.

Ännu en stor förändring i omvärlden - som i hög grad påverkat och påverkar organisationen av jägare som arbetar med och för NVR-uppdrag - är Polismyndighetens pågående omorganisation.

Problemen vid uppstarten av nyinrättade ledningscentraler är nu avhjälpta, med ett undantag. Men fortsatt innebär merarbetet som omorganisationen medför att en hel del nödvändig förvaltning och utveckling inom NVR uteblivit. Under 2019 har detta konkret bestått i brister i bland annat arbetsmiljöansvar, säkerhetsutrustning och försäkringsskydd, samt uteblivna leveranser av nya regelverk, nya ersättningar och utvecklat IT-stöd.

Senfärdigheten inom Polismyndigheten har ytterligare förstärkts under 2019. Detta med anledning av hög omsättning av personal med nyckelfunktioner på NVR:s kansli. Men också genom det stillestånd som råder inom många av NVR:s områden, kopplat till att man börjat utreda var NVR ska höra hemma organisatoriskt.

En ytterligare sentida förändring i omvärlden som påverkat är att Polismyndigheten landat i att man önskar ha dedikerade eftersöksekipage för viltolyckor med stora rovdjur och att man önskar att förbundet ansvarar för detta.

Under 2019 skedde 7 695 trafikolyckor med vildsvin. 2018 var det 6 938 olyckor.

FOTO: MOSTPHOTOS

VILT OCH TRAFIK

Kommunikation

En viktig insats för att skapa gynnsamma förutsättningar för uppdraget är extern kommunikation. Kommunikation som riktas mot allmänheten och övriga samhället skapar bättre förutsättningar för eftersöksarbetet. För desto medvetnare allmänheten blir om vikten av anmälan och noggrann utmärkning av olycksplatsen, desto bättre blir förutsättningarna att minimera trafikskadat vilts lidande.

Extern kommunikation har också en viktig funktion för det förebyggande arbetet. Av okunskap, eller medvetet risktagande, anpassar många trafikanter inte sitt körsätt efter att vilt kan dyka upp på vägen. Att öka allmänhetens medvetandegrad om risken för viltolyckor är därför en viktig del i att förebygga viltolyckor, vilket i sin tur ger minskat mänskligt lidande, minskade samhällskostnader och minskat lidande för vilt. Jägareförbundet ställer upp, på alla nivåer och över hela landet, för att både besvara massmedias frågor om viltolycksproblematiken och informera allmänheten om viltolyckor på mässor, vid köpcentra och andra samlingsplatser.

Bidrag till NVR:s totala utveckling och resultat

Under året har förbundet varit involverat i att utveckla framtidens NVR, tillsammans med framför allt ansvariga myndigheter i NVR. Det har gällt uppgradering av säkerhetsutrustning för eftersöksjägare och förstärkning av försäkringsskyddet. Vidare har förbundet bidragit till att utveckla ett adekvat IT-stöd för eftersöksekipagens eftersöksförmågor. Detta underlättar vetskapen om vilka viltarter ett ekipage är godkänt för samt vad ekipaget presterat för att bli godkänt.

Förbundet har även bistått myndigheternas arbete med framtagande av nya riktlinjer och föreskrifter och bidragit till att kontinuerligt uppnå effektivare arbetssätt och kommunikation samt tydlighet i målformuleringarna för ny handlingsplan för NVR åren 2019-2021. Dessutom har förbundet bidragit till att ordna programmet för NVR:s årliga seminarium. Förbundet har också bidragit, tillsammans med SVA, till att få till stånd en CWD-övervakning av trafikskadat vilt.

Extern kommunikation har en viktig funktion för det förebyggande arbetet. Av okunskap, eller medvetet risktagande, anpassar många trafikanter inte sitt körsätt efter att vilt kan dyka upp på vägen.

FOTO: KENNETH JOHANSSON

FOTO: KENNETH JOHANSSON

Verksamheten i förbundets tre regioner

Region syd

Götaland är en viltrik del av Sverige samtidigt som vägarna är hårt belastade av mycket trafik. Det är den del av landet som har högst viltolycksfrekvens men ändå hanteras i stort sett samtliga viltolyckor som anmälts. Under året har utbildningar arrangerats lokalt för eftersöksekipagen. Utbildningarna innehöll bland annat olika spårningsövningar och eftersöksskytte. Viltolyckor med rådjur är absolut vanligast förekommande i regionen och en ständig utmaning är därför att rekrytera lämpliga eftersöksekipage för denna art.

Region mitt

Trafik- och vilttäthet varierar stort inom regionen och speglar fördelningen av viltolyckorna. Under året har händelsekedjan från att Polismyndigheten kontakter en kontaktperson till avslutat eftersök över lag fungerat väl. Delar av eftersöksjägarna har fortbildats inom eftersöksområdet.

Region norr

Inom regionen fungerar eftersöksjägarna väl och kompetensen höjs löpande. Lokala aktiviteter inom eftersöksgrupperna samt nyrekrytering via eftersöksutbildningar fortgår löpande. Den stora utmaningen inom regionen är att stora delar är glest befolkade och avstånden är stora. En stor del av eftersöken som genomförs rör älg. En fortsatt utmaning är att hitta lämpliga hundar för eftersök av rådjur och de växande stammarna av framför allt kronvilt.

Viltolyckor med rådjur är absolut vanligast i region syd och en ständig utmaning är därför att rekrytera lämpliga eftersöksekipage för denna art.

FOTO: MOSTPHOTOS

Utveckla och förbättra organisationen för eftersök av vilt skadat av spårbunden trafik

Grundförutsättningen för förbundets arbete med eftersök av vilt, skadat av spårbunden trafik, är en fungerande rapportering av viltolyckor med spårbunden trafik. Förbundet är därför sedan många år tillgängligt för att kunna stödja framför allt Trafikverket (TRV) med att få till en fungerande sådan rapportering.

Under året har förbundet efterlyst en inventering av rapporteringsnivån på länsnivå. Och även en partssammansatt arbetsgrupp för viltolyckor med spårbundna fordon. Vid planeringen av 2019 års NVR-seminarium framhöll förbundet också behov av programpunkt om viltolyckor med spårbundna fordon.

Ännu har TRV på nationell nivå inte ansett sig kunna prioritera frågan i någon större utsträckning. Regionalt finns ändå områden där rapporteringen under senare år börjat fungera. Och glädjande nog inledde TRV under året den inventering av viltolycksrapporteringen som förbundet efterfrågade.

Eftersom förbundet inte äger frågan är det svårt att påverka utvecklingen. Men förbundet har tagit varje tillfälle att lyfta behovet av insatser. Förbundet har i alla år upplevt att TRV har goda intentioner i frågan, även om resurser uteblivit. När det gäller förbundets ansvar, det vill säga att tillhandahålla kompetenta eftersöksekipage för dessa olyckor, finns det god beredskap och kontinuerlig utveckling.

VILT OCH TRAFIK

Antal eftersöksekipage, antal eftersök och genomsnittlig tidsåtgång per eftersök

Under 2019 har förbundet kunnat tillhandahålla cirka 4 000 jägare för uppdrag åt Polismyndigheten. Av dessa var cirka 2 700 kontaktpersoner och 3 600 eftersöksjägare, varav flertalet kan växla mellan de båda rollerna, vid olika uppdrag.

Varje NVR-uppdrag är unikt, men följer vanligen en viss ordning. Arbetet inleds med telefonsamtal med Polismyndigheten, och ofta också med fordonsföraren som sammanstött med ett vilt. Sedan följer riskbedömning och ett besök av olycksplatsen för att kontrollera viltets belägenhet och den exakta positionen. Om viltet har lämnat vägområdet, kontaktas i detta skede lämplig eftersöksjägare.

Eftersöksjägaren gör då en egen riskbedömning utifrån sina förutsättningar och genomför eftersök. Sedan följer att utröna vem som är aktuell jakträttsinnehavare på platsen där viltet påkördes, avled eller avlivades. Jakträttshavaren kontaktas sedan för att få information om det inträffade samt i förekommande fall ges möjlighet att ta hand om sitt vilt. Vidare sker återkoppling till den som gett uppdraget, för att meddela att uppdragstagarens hälsa är i behåll. Slutligen lämnas en utförlig rapport från uppdraget på viltolycka.se. Även uppdrag som inte leder till eftersök, innebär således en hel del arbete.

Erfarenheten är att cirka 1/3 av alla viltolyckor leder till eftersök. Eftersök är när viltet lämnar vägområdet efter sammanstötningen. Vid eftersök försöker jägaren med hjälp av hundar och utrustning av olika slag på olika sätt kontrollera viltets status. När allt tyder på att viltet kan bli återställt lämnas viltet i fred. I övrigt är målet att avliva viltet. Eftersök på trafikskadat vilt innebär mycket arbete. Genomsnittligt innebär varje eftersöksuppdrag tre timmars arbete, enligt NVR:s databas för 2019.

Under 2019 anmäldes 64 928 viltolyckor till Polismyndigheten enligt NVR:s viltolycksdatabas. Jägare utförde uppdrag vid nära nog alla dessa viltolyckor. Rådjur stod för flest olyckor, 47 303 stycken.

Analys av arbetes resultat

Organisationen av jägare lyckades utföra uppdrag vid nära nog alla viltolyckor som anmäldes till Polismyndigheten under 2019. Alla årets dagar och dygnets alla timmar. Därför bedömer vi att organisationen är tillräckligt dimensionerad. Under senare år har man dock i flera län försökt minska antalet uppdragstagare. Detta för att åstadkomma något fler uppdrag per ekipage, med målsättning att stärka kompetensen bland uppdragstagarna. Men också för att minska på resursåtgången det medför att ha ekipage i listorna som sällan tar på sig något uppdrag.

Under senare år, när ansvariga myndigheter i NVR inte kunnat leverera för verksamheten nödvändiga delar, har förbundet ansträngt sig särskilt för att, inom sitt handlingsutrymme, skapa goda förutsättningar för NVR-uppdragstagarna. Detta inte minst för att behålla och kunna rekrytera lämpliga ekipage till NVR.

Jägarförbundets offensiva förbättringsarbete inom såväl utbildning som organisation ger goda resultat. Detta avspeglas i ökad kostnadseffektivitet.

Viltolyckor 2019	
Björn	8
Dovvilt	3 267
Järv	4
Kronvilt	486
Lodjur	39
Mufflonfår	2
Rådjur	47 303
Utter	103
Varg	13
Vildsvin	7 695
Älg	5 602
Örn	33
Övriga	373
Totalt	64 928

Jägarnas utförande av uppdragen har en positiv utveckling. Både avseende uppklärande av eftersök, säkerhet ur alla aspekter och heltäckande återrapportering. Tyvärr finns för närvarande inga datasammanställningar i NVR:s viltolycksdatabas som kan hjälpa oss i uppföljningen av uppklärande eftersök, men beprövad erfarenhet säger oss att utvecklingen är positiv.

Säkerheten är på organisationsnivå huvudsakligen polisens ansvar. Möjligheterna till uppföljning av detta finns därför inom polisen.

När det gäller jämförelsen av mängden återrapporteringar från jägares NVR-uppdrag jämfört med mängd anmälda viltolyckor till polisen så har den förstnämnda växt med några procentenheter för varje år sedan NVR bildades. För 2019 var mängden av jägarnas rapportering uppemot 100 procent av mängden anmälda viltolyckor till polisen. Osäkerheten i siffran beror både på att polisens statistik över anmälda viltolyckor innehåller felkällor och att jägarnas rapportering för 2019 i skrivande stund ännu inte är helt färdig.

Avseende jämställdhet ser det inom utbildningsorganisationen relativt ljust ut. Både i instruktörsleden (26 procent kvinnor år 2019) och vid våra fysiska kurser är andelen kvinnor betydligt högre jämfört med jägarkårens sammansättning. Under året var andelen kvinnor på distansutbildningen i eftersök 15 procent. Mer exakt hur sammansättningen ser ut bland uppdragstagarna av trafikeftersök ges tyvärr inget svar genom datasammanställning i NVR:s databas.

Under 2019 har förbundet kunnat tillhandahålla cirka 4 000 jägare för uppdrag åt Polismyndigheten. 2019 anmäldes 64 928 viltolyckor.

FOTO: MARTIN KÄLLBERG

Öster Malma 19 mars 2020

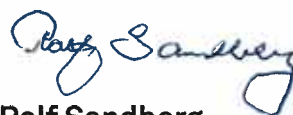
Torbjörn Larsson
Förbundsordförande

Bo Sköld
Generalsekreterare

Martin Dagermark
Av årsstämman vald
auktoriserad revisor

Rolf Sandberg
Av årsstämman
vald revisor

Svenska Jägarförbundet, Öster Malma, 611 91 Nyköping